

VÅLDET, KVINNAN OCH DJURET

DEFINITIONEN AV PSYKISKT VÅLD MOT
KVINNOR I RELATION TILL VÅLD MOT DJUR.

EMELIE MALMBERG

THE VIOLENCE, THE WOMAN AND THE PET

THE DEFINITION OF PSYCHOLOGICAL VIOLENCE AGAINST WOMEN IN RELATION TO VIOLENCE AGAINST PETS.

EMELIE MALMBERG

Malmberg, E. Våld, kvinna och djur – definitionen av psykiskt våld mot kvinnor i relation våld mot djur. *Examensarbete i socialt arbete, 15 högskolepoäng*. Malmö universitet: Fakulteten för hälsa och samhälle, institutionen för socialt arbete, 2018.

Malmberg, E. The violence, the woman and the pet – the definition of psychological violence against women in relation to violence against pets. *Degree project in social work 15 högskolepoäng*. Malmö University: Faculty of Health and Society, Department of Social Work, 2018.

Research has shown that there is a link between violence against women and pets in domestic relationships. The violence against the pet is often used to harm the woman in different ways and the consequences of the violence against the pet often brings psychological and emotional harm to the woman (Holmberg et al. 2017; Holmberg 2011; Adams 1995; Diesen & Diesen 2009; Faver & Strand 2003; Flynn 2000b; Isdal 2001). Since violence against pets affects women psychologically it could be considered as a part of the psychological violence against women. However, do social workers which works with battered women at the social services consider violence against pets as psychological violence against women? The aim for this essay was therefore to examine social worker's perception of psychological violence and their knowledge about the importance and role of the animal in the exerted violence in domestic violence. This is to examine, from a social constructivism perspective, how the social worker's definition of psychological violence in domestic relationships is concerned and whether it involves violence against animals or not.

By applying social constructivist theory, victimization and earlier research on answers from four qualitative interviews with social workers in Malmö stad the study showed that violence against pets is not a part of the definition of psychological violence. Only two out of the four interviewed social workers mentioned the direct link between consequences of violence against pets and psychological violence against women. However, in these cases the social workers only connected the controlling effects of violence against the pet with psychological violence against woman, not the emotional effects. This despite that

all the four social workers mentioned the emotional effects when they accounted for the effects violence against pets has on women. This may be due to problems with the internalization of the consequences of violence against animals in the definition of psychological violence, in the social problem of domestic violence and in the concept of abuse against women.

Nyckelord: Definition, djur, psykiskt våld, våld i nära relation, våldets konsekvenser.

Keywords: Consequences of violence, definition, domestic violence, pets, psychological violence.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

Inledning	6
Problemformulering.....	6
Syfte och frågeställningar	7
Definitioner	8
Tidigare forskning	8
Kvinnors rapportering gällande våld mot djur.....	9
Svensk forskning.....	9
Forskning från annat land än Sverige	10
Djurens betydelse.....	11
Djurets roll i uppbrottsprocessen	12
Sammanfattning	13
Teori	14
Socialkonstruktivism	14
Socialkonstruktivistisk syn på kvinnomisshandel och samhällsproblem	14
Victimisering och offerroll	15
Sammanfattning	16
Metod	16
Metodval	17
Urval	18
Tillvägagångssätt	19
Intervjuguide.....	19
Utförandet av intervjuerna	20
Transkribering av intervjuer	21
Bearbetning av material	21
Reliabilitet och validitet.....	22
Etiska överväganden	22
Resultat	24
Betydelsen av djuret.....	24
Sammanfattning	26
Kännedom om våldet som utövas mot djuret och våldets konsekvenser på kvinnan.....	26
Våldets konsekvenser för kvinnan	27
Sammanfattning	29
Definition av psykiskt våld i relation till våld mot djur.....	30
Sammanfattning	31
Analys	31

Socialkonstruktivism	31
Victimisering	34
Diskussion	35
Resultatdiskussion	35
Sammanfattning	37
Metoddiskussion	38
Vidare studier och fortsatt forskning	38
Referenser	39
Bilaga 1.....	41
Bilaga 2.....	44
Bilaga 3.....	45

INLEDNING

”Hon säger att hon vill bort, men på ett villkor – att hon får ta med sig sin hund.” (Holmberg et al. 2017)

Under de senaste 25 åren har forskningen kring våld i nära relation expanderat och mycket kunskap kring ämnet har producerats (Hydén et al. 2016). Arbetssätt och metoder kring våld i nära relation har utarbetats, lagar har stiftats kring problemet och idag är våld i nära relation ett uttalat samhällsproblem (SOSFS 2014:4; 10 kap. 11 § Socialtjänstlagen; Andersson & Lundgren 2001; Regeringens skrivelse 2016/17:10). Trots framgången finns det många områden inom ämnet som ännu är utforskade eller inte uppmärksammade (Regeringens skrivelse 2016/17:10). Ett sådant område är våldet mot djuren i nära relationer, djurens betydelse för de våldsutsatta kvinnorna och konsekvenserna som våldet mot djuret har på kvinnan (Holmberg 2011)

Holmberg, Moser Hällen och Sinisalo (2017) skriver i en debattartikel som publicerades hösten 2017 om en hjälpsökande och våldsutsatt kvinna som ville ha hjälp med skydd. I mötet med kvinnan gjordes en lista över skyddade boende och kvinnan sa att hon gick med på att flytta till ett av de listade skyddade boendena på ett villkor, hennes hund skulle få följa med (a.a.). Kvinnan vittnade om att hunden hade blivit utsatt för hot om våld, sparkad när den försökt skydda henne och våldsutövaren hade vid flertalet tillfällen hotat med att döda hunden (a.a.). Hunden hade fungerat som tröst och skydd när våldsutövaren utsatt kvinnan för hot och våld samt stöd när våldsutövaren begränsat kvinnans sociala liv (a.a.). Kvinnan uttryckte att hunden hade blivit hennes bästa vän (a.a.). I debattartikeln skriver Holmberg et al. (2017) att de flertalet gånger, i deras arbete med våldsutsatta, kommit i kontakt med kvinnor som berättat att deras djur används i våldsutövningen mot dem för att skrämja och kontrollera dem (a.a.). Dessutom menar författarna till debattartikeln att om kvinnan lämnar den våldsamma relationen, men djuret blir kvar i den, används djuret för att locka tillbaka kvinnan till relationen och våldsutövaren (a.a.). Detta genom att hot om våld och död mot djuret uttalas av våldsutövaren (a.a.). Vidare menar Holmberg et al. (2017) att socialsekreterarnas kunskap om djur våldsutsatthet och djurets betydelse för den våldsutsatta kvinnan är direkt avgörande för vilka insatser som sätts in (a.a.).

”I bästa fall träffar den våldsutsatta en handläggare som förstår kopplingen mellan våld mot djur och våld mot partner, och tar hot om våld mot djuren på allvar. I värsta fall, hänvisar handläggaren till att socialtjänsten inte har ansvar för medföljande husdjur – vilket kan hindra den våldsutsatta att ta emot skydd, eller att hon lämnar hemmet utan djuret som då riskerar att skadas eller dödas som ett led i det psykiska våldet mot partnern.” (Holmberg et al. 2017)

Problemformulering

Forskare har kommit fram till att, precis som kvinnor, blir djur utsatta av våld i sin hemmiljö om det förekommer våld i denna miljö (Ascione, 1997; Ascione et al. 2007; Carlisle-Frank, Frank, & Nielsen, 2004; Faver & Strand, 2003; Flynn, 2000a; Volant et al. 2008; Holmberg 2004). Våldshandlingarna kan vara direkt riktade mot djuret med syfte att skada djuret specifikt, men det direkta våldet mot djuret kan också vara indirekt riktat mot kvinnan och användas i våldsutövandet

mot henne (Holmberg 2011; Ekbrand 2006; Adams 1995; Diesen & Diesen 2009). Våldet som kvinnan utsätts för genom våldet mot djuret menar forskare är emotionellt och psykiskt och kommer i uttryck genom isolering, hotelser, kontroll och markutövning gentemot kvinnan (Holmberg et al. 2017; Holmberg 2011; Adams 1995; Diesen & Diesen 2009; Faver & Strand 2003; Flynn 2000b; Isdal 2001).

Djur spelar en stor roll i många människors liv och tillskrivs stor betydelse, inte minst för våldsutsatta kvinnor (Striwing 1998; Flynn 2000a; Flynn 2000b; Ascione 1997; Hardesty et al 2013; Wuerch et al 2017). Betydelsen av djuret för den våldsutsatta kvinnan kan användas i våldsutövandet mot henne. Detta då djurets betydelse gör att våldsutövaren, genom våldet mot djuret, kommer åt kvinnan (Holmberg et al. 2017; Holmberg 2011; Ekbrand 2006; Adams 1995; Faver & Strand 2003; Flynn 2000b; Diesen & Diesen 2009). Den våldsutsatta kvinnan kan också ha stora svårigheter att lämna den våldsamma relationen när djuret också utsätts för våld på grund av djurets betydelse för kvinnan (Holmberg et al. 2017; Holmberg 2011; Faver & Strand 2003; Flynn 2000a; Flynn 2000b; Ascione 1997). Rädsla och oro för vad våldsutövaren eventuellt ska göra med djuret när kvinnan lämnar relationen och skuld känslor för att hon lämnat djuret kan hemsöka henne (Flynn 2000a; Faver & Strand 2003; Holmberg 2011; Adams 1995; Ascione 1997).

Socialstyrelsen har i sin definition av psykiskt våld i nära relation inkluderat våldet mot djur (Socialstyrelsen 2017). I definitionen står; ”Även våld eller hot om våld mot husdjur kan räknas till den psykiska utsattheten” (Socialstyrelsen 2017). Socialstyrelsens definition överensstämmer således med forskningen, om att konsekvenserna av våld mot djur kan räknas som psykiskt våld mot exempelvis kvinnan vars djur blir utsatt (Faver & Strand 2003; Flynn 2000b; Holmberg 2011; Adams 1995; Diesen & Diesen 2009). Det är dock inte endast Socialstyrelsen och forskning som befäster definitionen av psykiskt våld och definitionens eventuella inkludering av våld mot djur (Andersson & Lundgren 2001). Socialsekreterare i socialtjänstens verksamheter befäster också i stor utsträckning definitionen av psykiskt våld genom sitt arbete (a.a.). Om våldet mot djuret ska räknas som psykiskt våld mot kvinnan måste därför både Socialstyrelsen och socialsekreterarna definiera våldet mot djuret som psykiskt våld (a.a.). Socialstyrelsen har definierat våldet mot djuret som psykiskt våld men hur det ser ut ute i verksamheterna, inkluderar deras definition av psykiskt våld mot kvinnan även våld mot djuret?

Syfte och frågeställningar

Syftet med denna uppsats är att undersöka placerande socialsekreterare i Malmö stads uppfattningar om begreppet psykiskt våld och kännedom kring djurets betydelse och roll i våldsutövandet i en nära relation. Detta för att ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv undersöka hur definitionen av psykiskt våld i nära relation hos socialsekreterare ter sig och om den innefattar våld mot djur.

Följande frågeställningar kommer behandlas för att uppfylla ovanstående syfte:

- ∞ Har de placerande socialsekreterarna kännedom om ett djurs betydelse och roll i våldsutövandet?
- ∞ Hur definierar de placerande socialsekreterarna psykiskt våld i nära relation?

- ∞ Kan socialkonstruktivismen bidra med förståelse kring hur begreppet psykiskt våld är uppbyggt i relation till våld mot djur och dess betydelse för kvinnor utsatta för våld in nära relationer?

Definitioner

Nedan följer definitioner av begrepp som är frekvent förekommande i denna kandidatuppsats och vars innebörd bör förtydligas (se Tabell 1).

Tabell 1 Definitioner av frekvent förekommande begrepp

<i>Begrepp</i>	<i>Definition</i>
Djur	Vad som vanligen definieras som sällskapsdjur alternativt husdjur, dvs. djur som människan har i sin direkta närhet i hemmet eller på gården (Holmberg 2004, s. 14).
Våld	”Våld är varje handling riktad mot en annan person, som genom denna handling skadat, smärtat skrämmer eller kränker, får denna person att göra något mot sin vilja eller avstå från att göra något den vill” (Isdal 2001, s. 34)
Våld mot djur	Fysisk, psykiskt och sexuellt våld, försummelse samt hot om våld mot djur (Holmberg 2011; Adams 1995).
Psykiskt våld	”Psykiskt våld är dels att skada, skrämma eller kränka på alla sätt som inte är fysiska till sin natur, dels att styra eller dominera andra människor med hjälp av en bakomliggande makt eller en hotbild.” (Isdal 2001, s. 47).
Våld i nära relation	<p>”Våld i nära relationer inkluderar alla typer av våld mellan närstående. Det gäller både i heterosexuella och samkönade relationer samt mellan syskon och inom andra familje- och släktrrelationer. Det som kännetecknar den här formen av våld är att den utsatta har en nära relation till och ofta starka känslomässiga band till förövaren.” (NCK 2018)</p> <p>Ett beteende hos en partner eller före detta partner som orsakar fysisk, sexuell och psykisk skada inklusive beteende som uttrycker sig i form av fysisk aggression, sexuellt tvång, psykisk misshandel och kontroll (WHO 2017).</p> <p>Denna uppsats fokuserar bara på våld mot kvinnor i nära relation. Detta för att kunna sätta resultatet av denna uppsats i relation till tidigare bedrivna forskning, som endast har undersökt våldet mot kvinnor i samband med våld mot djur.</p>

TIDIGARE FORSKNING

Kunskapsläget i Sverige gällande förbindelsen mellan våld mot kvinnor och djur i våld i nära relation är inte speciellt utvecklat, vilket kan observeras vid sökningar på sådan forskning. I Sverige finns Se Sambandet som är en intresseorganisation

som arbetar för att synliggöra sambandet mellan våld mot människor och våld mot djur (Se Sambandet 2018a). Viss del av den svenska forskningen som presenteras i den här uppsatsen är hämtad från Se Sambandets kunskapsbank där artiklar, böcker och uppsatser publicerade om ämnet finns presenterade (Se Sambandet 2018b). Genom dessa uppsatser kunde fler artiklar, litteratur och annan forskning om sambandet påträffas. Dessa har sökts upp för att komplettera eller bekräfta den forskning som publicerats på Se Sambandets hemsida. Se Sambandet är en intresseorganisation vilket innebär att det som publiceras på deras hemsida har en direkt koppling till deras intresse. Detta kan göra att forskningen som publicerats kan var selektivt utvald, därför kompletterades forskning på Se Sambandets hemsida med annan forskning. Forskning och artiklar, som Ekbrand (2006), har funnits på svenska universitets databaser för forskningspublikationer. Litteratur, som Holmberg (2011) och Diesen och Diesen (2009), har sökts upp på olika biblioteks kataloger (Lunds universitets katalog, Malmö stadsbiblioteks katalog, Malmö universitets katalog) alternativt köpts in.

Databaser som SAGE Journals och Taylor & Francis Online har använts för att finna forskning som publicerats i andra länder än Sverige. Många av artiklarna har sökts upp genom att använda följande sökord; *pet abuse, DV shelter, the link, intimate partner violence, domestic violence*. Precis som vid uppsökandet av svensk forskning har artiklarna som funnits lett till uppmärksammandet av fler artiklar inom ämnet. Genom att se till de funna artiklarnas referenslistor har fler artiklar kunnat sökas upp.

Kvinnors rapportering gällande våld mot djur

Både i Sverige och i länder som USA och Australien har forskare undersökt i vilken omfattning som våldsutsatta kvinnor rapporterat att våld eller hot om våld förekommit mot deras djur. Forskningen har utgått från den våldsutsatta kvinnan, från kvinnojourer och skyddade boenden samt från kvinnor som varit i en separationsprocess från sina män.

Svensk forskning

Carin Holmberg presenterade år 2004 en studie om svenska kvinnojourers och Brottsofferjourers erfarenheter kring kvinnors berättelser om att deras djur också varit utsatta för våld i relationen. Studien behandlade även jourernas kunskap och arbetssätt gällande våld mot kvinnor och djur (Holmberg 2004). Studien baserades på enkäter som utformades med utgångspunkt från Ascione et al. (1997) enkäter (Holmberg 2004). Totalt inkom enkätsvar från 87 kvinnojourer och 28 offerjourer runt om i Sverige (a.a.). Resultatet av studien visade att 66 av 87 kvinnojourer hade erfarenhet av att våldsutsatta kvinnor rapporterar våld eller vanvård av husdjur (a.a.). Dessa siffror ska sättas i relation till att det var 40 stycken av de 87 kvinnojourerna frågade regelmässigt om djur finns i familjen, vilket innebär att mer än hälften av kvinnojourerna inte frågade om djuren. För Brottsofferjourernas del hade endast sju av 28 kommit i kontakt med våld mot djur i samband med våld i nära relation (ungefär hälften hade kommit i kontakt med utsatta husdjur). 40 av kvinnojourerna frågade om djur i familjen medan siffran för offerjourerna låg på 4 (a.a.).

En annan undersökning som gjorts i Sverige är Ekbrands studie av kvinnor i separationsprocesser och förekomsten av mäns våld före och efter separation (Ekbrand 2006). Kvinnorna i studien behövde således inte nödvändigtvis vara utsatta för våld utan behövde endast vara i en separationsprocess från mannen. I

avhandlingen presenterar Ekbrand (2006) hur vanligt förekommande våld eller hot om våld av djur varit i tre olika stadier i uppbrottsprocessen. Resultatet av Ekbrands studie visar att både hot om våld och våld mot djur är närvarande i alla faser men våldet trappas upp ju närmre separation kvinnan och mannen kommer.

Forskning från annat land än Sverige

Över hela världen har professorer inom sociologi, psykologi och socialt arbete forskat kring förekomsten av våld mot djur i våldsamma relationer. År 1997 genomförde psykologiprofessorn Dr. Frank Ascione (1997) en studie på en kvinnojour i delstaten Utah, USA. Studien gjordes för att kartlägga förekomsten av våld mot djur i våldsamma relationer samt hur våldet mot djuret påverkar kvinnans beslut att söka skyddat boende (resultatet gällande påverkan presenteras under *Djurets roll i uppbrottsprocessen*) (a.a.). I studien fick 38 våldsutsatta kvinnor svara på frågor gällande om det funnits hot eller våld mot familjens djur i en intervju som de skyddade boendets personal genomförde (Ascione 1997). 28 av de 38 kvinnorna som blev intervjuade ägde eller hade ägt (under de senaste 12 månaderna) djur (a.a.). Av dessa svarade 20 stycken att deras våldsutövare hade hotat att slå eller döda samt faktiskt slagit eller dödat deras djur 16 personer svarade att djuret hade försummats (a.a.).

Samma år som Ascione (1997) publicerade sin studie publicerade han och två andra forskare en större studie som gjordes på 5 olika kvinnojouren i Utah, USA (Ascione et al. 1997). 100 våldsutsatta kvinnor och 60 icke-våldsutsatta kvinnor svarade på enkäten som skickades ut. Studiens syfte var att kartlägga erfarenheter av våld och hot om våld mot djur hos våldsutsatta kvinnor och icke-våldsutsatta kvinnor samt undersöka betydelsen av djuret för kvinnan (a.a.). Efter avslutad undersökning jämfördes resultaten från de båda grupperna med varandra (a.a.). Studien visade att de våldsutsatta kvinnor som bodde på ett skyddat boende i större utsträckning svarade att deras man hade hotat eller skadat djuret jämfört med den andra gruppen kvinnor. 52 av de våldsutsatta kvinnorna rapporterade att deras våldsutövare hade hotat djuret och 54 kvinnor att djuret hade blivit utsatt för våld.

Clifton P. Flynn, professor i sociologi, publicerade år 2000 en studie om djurs betydelse för kvinnor. Studien visade att av 107 våldsutsatta var 43 djurägare och 20 av dessa rapporterade att deras djur hade blivit utsatta av våld eller hot om våld av våldsutövaren (Flynn 2000a). I nio fall hade den våldsutövande endast hotat om att utöva våld mot djuret. I 11 fall hade våldsutövaren faktiskt våldsutsatt djuret (a.a.). Från Tennessee, USA, kom en studie år 2003 som berörde djurets roll i de våldsutsatta kvinnornas beslut att lämna våldsutövare. Studien innefattade 41 våldsutsatta kvinnor som var djurägare (eller hade varit de senaste 12 månaderna) (Faver & Strand 2003). Av dessa 41 kvinnor uppgav 20 att deras partner hade hotat om att våldföra sig på djuret och 19 att deras partner utsatt djuret för våld (a.a.). Året efter studien från Tennessee kom ytterligare en studie som undersökte djurs roll i uppbrottsprocessen. Studien visade att 18 av djurägande kvinnorna på de skyddade boenden som studien utgick ifrån rapporterade om att deras djur hade blivit utsatta av eller hotade om våld (Carlisle-Frank, Frank, and Nielsen 2004).

År 2007 publicerade Dr. Frank Ascione ännu en studie som genomfördes tillsammans med ett flertal andra forskare. Studien jämförde två grupper, våldsutsatta kvinnor och icke-våldsutsatta kvinnor och deras erfarenheter av våld mot djur och hot om våld mot djur samt djurets roll i uppbrottsprocessen (Ascione

et al 2007). I gruppen våldsutsatta kvinnor (V-gruppen) ingick 101 individer. Studien visade att 53 kvinnor från V-gruppen hade upplevt någon form av hot om våld eller dödande av djur (a.a.). Gällande faktiska handlingar av våld mot och dödande av djur hade 55 kvinnor i V-gruppen erfarit dessa handlingar (a.a.).

En liknande studie som den som Ascoine et al. (2007) gjorde i USA gjordes 2008 i Australien. Urvalet bestod av 201 stycken icke våldsutsatta kvinnor och 102 våldsutsatta kvinnor (Volant et al. 2008). I V-gruppen redogjorde 54 kvinnor för att våld mot djur hade utövats av deras våldsutövare (a.a.). Gällande hot om våld mot djur redogjorde 47 av kvinnorna i V-gruppen att det hade inträffat (a.a.).

Forskningen från USA och Australien bekräftar den svenska forskningen gällande förekomst av våld mot djur våldsamma relationer. Både den svenska och den utländska forskningen visar på att ungefär hälften av alla djurägande och våldsutsatta kvinnor rapporterade att djuret också blivit våldsutsatt eller hotat om våld.

Djurens betydelse

Våldsutsatta kvinnors relation till sina djur är stark och den används ofta i våldsutövandet (Adams 1995; Faver & Strand 2003; Holmberg 2011). Djur betyder för det mesta väldigt mycket för oss människor men för våldsutsatta kvinnor visar forskning på att djurens betydelse och roll som emotionellt stöd är ännu större (Striwing 1998; Flynn 200a, Flynn 2000b; Ascione et al. 2007; Hardesty et al. 2013; Wuerch et al. 2017).

År 2000 presenterade Flynn (2000a) en studie gällande djurens betydelse för våldsutsatta kvinnor. Av de 43 våldsutsatta kvinnorna som var djurägare i Flynns studie svarade 31 kvinnor att deras djur betydde mycket för dem (*”very important” eller ”at least somewhat important”*) (Flynn 2000a). Betydelsen av djuret och djurets roll som emotionellt stöd blev mer betydande om djuret också blev utsatt för våld, bara två av tjugo kvinnor, vars djur också blev våldsutsatta, uppgav att djuret inte hade någon betydelse för dem (a.a.). För kvinnorna vars djur inte blev våldsutsatta uppgav 9 att deras djur var väldigt viktiga som emotionell support och fyra att de vara relativt viktiga (a.a.). Betydelsen av djuren blev dessutom större om den våldsutsatta kvinnan inte hade några barn (a.a.). I Flynns (2000a) studie svarade 18 av de våldsutsatta kvinnorna utan barn (28 stycken) att deras husdjur var en viktig källa till känslomässigt stöd medan motsvarande siffra för kvinnorna med barn (15 stycken) var 6 (a.a.).

Djurens betydelse redogörs mer i detalj i Flynns (2000b) andra studie av våldsutsatta kvinnor och deras relation till deras djur. Flynn (2000b) skriver att djuren refereras till som familjemedlemmar, och ibland även som barn. Djuren som de våldsutsatta kvinnorna ägde eller bodde tillsammans med utgjorde en stor känslomässig support och trygghet efter våldsutövandet (a.a.). Detta då djuren oftast kom och tröstade samt att djuren gav ovillkorlig kärlek efter våldsutövandet menade informanterna i Flynns (2000b) studie.

Asciones et al (2007) forskning visar också på djurets stora betydelse för den våldsutsatta kvinnan. Av de 101 våldsutsatta kvinnorna som ingick i urvalet uppgav 87 kvinnor att de stod sitt djur väldigt nära i de fall då djuret också blev utsatt för hot om våld (Ascione et al. 2007). När hoten övergick till faktiskt våld

rapporterade 87 av de våldsutsatta kvinnorna att de kände sig hemska för att djuret blivit utsatt (a.a.).

Två kanadensiska studier har gjorts gällande djurens betydelse för våldsutsatta kvinnor. I Hardestys et al. (2013) artikel presenterar författarna att 9 av 19 kvinnor som i intervjun uppgav att deras djur hade använts som en kontrollmekanism också rapporterade om ett starkt band mellan sig själv och djuret (Hardesty et al. 2013). Detta sätts i relation till de 10 våldsutsatta kvinnorna i studien som svarade att deras djur inte hade fungerat som ett sätt att utöva våld mot dem eller att kontrollera dem på. Den sistnämnda gruppen svar visade att de inte upplevde ett lika starkt känslomässigt band till sina djur som gruppen ovan (a.a.). Medan en känsla av bristande kontroll över beslutet för sina djur och vikten av att djuret placeras tryggt för den våldsutsattas återhämtning rapporterades i den första gruppen var fallet det motsatta i den andra gruppen. I gruppen av våldsutsatta kvinnor där djuren inte hade någon roll i våldsutövningen var personlig säkerhet och barns säkerhet mer framträdande i kvinnornas svar (a.a.). Studien som författades av Wuerch et al. (2017), den andra kanadensiska studien, visade att yrkesverksamma från exempelvis skyddade boenden rapporterade att djur utgör en stor emotionell support för den våldsutsatta och hennes barn (Wuerch et al. 2017). Dessutom blir djurens betydelse ett sätt att klara av och stå ut med stressen och oron som skapas i våldsmiljön (a.a.). Detta gör det svårt för den våldsutsatta att lämna djuret (a.a.).

Djurets roll i uppbrottsprocessen

Beslutet att lämna våldsutövaren och söka hjälp och skydd på ett skyddat boende har det också forskats om i relation till våld mot djuret. Redan 1995 skrev Carole Adams om hur djuren kan påverka en kvinnas beslut om att lämna våldsutövaren (Adams 1995). Forskningen kring djurens roll i uppbrottsprocessen är dock inte speciellt utbredd men ett fåtal amerikanska forskare och några australiensiska har publicerat forskning som redogör för djurets roll i uppbrottsprocessen.

Ascione (1997) undersökning av 38 våldsutsatta kvinnor på ett skyddat boende i Utah, USA, visade att 7 stycken av kvinnorna hade oroat sig så pass mycket för sina djurs välmående att det hade stoppat dem från att söka sig till ett skyddat boende tidigare (a.a.). Oron grundade sig i djurets säkerhet, behovet att placera djuret hos grannar, inte hitta ett boende för sig själv och djuret som kvinnan hade råd med samt att behövs skiljas från sitt djur för att komma bort från våldet (a.a.).

I Faver och Strands studie från 2003 rapporterade 11 av 41 kvinnor att deras oro för deras djur hade påverkat deras beslut om att lämna våldsutövaren (Faver & Strand 2003). Studien visar också att hos de kvinnor som rapporterat våldsutövning mot djuret var sannolikheten 8 gånger större att oron påverkade hennes beslut om att lämna sin våldsutövare, än om djuret inte blivit utsatt (a.a.).

Av 20 kvinnor som rapporterade att deras djur hade blivit utsatta för våld eller hot om våld uppgav 8 stycken att deras oro hade påverkat deras beslut om att lämna (Flynn 2000a). I en annan studie gjord av Flynn djupintervjuades 10 kvinnor om deras djurs betydelse på deras beslut att lämna våldsutövaren (Flynn 2000b). Fyra av dessa kvinnor menade att deras beslut att lämna våldsutövaren försköts på grund av deras oro för djuren (a.a.). Alla kvinnorna uttryckte att det hade varit bra om fler skyddade boenden hade tagit emot husdjur då det hade gjort kvinnornas beslut att lämna lättare (a.a.). En kvinna uttryckte sig ”I mean, this is a great place

anyway, but it would be a greater place, you know, if people could bring their pets. It would really help.” (Flynn 2000b, s. 118).

I Carlisle-Frank, Frank, and Nielsen studie från år 2004 redogör forskarna för ett resultat där 16 kvinnor med djur svarade att deras oro för deras djur hade försenat uppsökandet av skyddat boende (Carlisle-Frank, Frank, and Nielsen 2004). Förseningen var ännu mer påtaglig om djuret faktiskt hade blivit våldsutsatt då 22 kvinnor vittnade om det (a.a.).

Holmbergs svenska studie på kvinnojourer och brottsofferjourer visade att jourerna hade erfarenheter av att kvinnor fördröjde beslutet om att lämna med anledning av oro för djuret (Holmberg 2004). 66 kvinnojourer, svarade att de hade erfarenheter av att kvinnan inte lämnade våldsutövaren på grund av oro för djuret (a.a.). Siffran för brottsofferjourerna var sju (a.a.).

Asciones et al. (2007) studie som jämförde två grupper av kvinnor och deras erfarenheter av våld mot djur och hot om våld mot djur kom fram till liknande resultat som ovan presenterad forskning. I V-gruppen (gruppen våldsutsatta kvinnor) redogjorde 23 kvinnor att deras beslut om att söka upp ett skyddat boende överlag hade fördröjts på grund av våldet eller hotet om våld mot djuret (a.a.).

Den australiensiska studien om djursroll i beslutsfattandet, *The relationship between domestic violence and animal abuse*, som publicerades år 2008 bekräftar den amerikanska forskningens resultat gällande djurens roll i separationen från våldsutövaren (Volant et al. 2008). 33 av de 102 kvinnorna som ingick i gruppen av våldsutsatta kvinnor bodde vid undersökningens tidpunkt på ett skyddat boende (a.a.). 11 av dessa uppgav att de hade fördröjt uppsökningen av skyddat boende på grund av oro för deras djurs välmående (a.a.). Av de 11 kvinnorna svarade en att hon hade fördröjt med en vecka, en annan med 3–4 veckor och sju med mer än åtta veckor (a.a.). Två av kvinnorna hade fördröjt sitt uppsökande men kunde inte beräkna tiden (a.a.).

Sammanfattning

Det kan konstateras av ovanstående presenterade forskning att det finns en koherens mellan våld mot kvinnor och våld eller hot om våld mot djur. Finns det djur i familjen finns risken att djuret används i våldsutövandet i någon form. Detta indikerar på att några de våldsutsatta kvinnorna med djur som de placerande socialsocialsekreterarna i Malmö stad möter kan vittna om våld mot djuret. Det innebär i sin tur att de våldsutsatta kvinnorna som socialsekreterarna i Malmö stad möter också kan vara utsatta för det psykiska våldet som utövas mot dem genom det direkta våldet mot djuren.

Djurens betydelse för våldsutsatta kvinnor är tydligt påvisad i forskningen. Betydelsen är stor även i fall där djuren inte blir hotade eller våldsutsatta, om än inte i lika stor utsträckning. Forskare diskuterar vikten av att uppmärksamma de emotionella och psykiska konsekvenserna av våldet mot djuret som kvinnan upplever (ex. Hardesty et al. 2013; Flynn 2000a; Flynn 2000b; Ascione 1997). Holmberg (2011) skriver professionella måste förstå att det inte endast är våldet mot henne själv och eventuella barn som är ett trauma. Våldet mot djuret får också stora konsekvenser och är ett trauma som uppbringar många och svåra känslor, exempelvis skuld, skräck och sorg, som påverkar kvinnan och hennes

mående (Holmberg 2011; Flynn 2000a; Faver & Strand 2003; Adams 1995). Vidare visar forskningen om djurs roll i uppbrottsprocessen hur konsekvenserna av våld mot djuret konkret påverkar kvinnan. Våldet mot djuret kan påverka kvinnan så pass mycket att hon väntar med att uppsöka hjälp / Carlisle-Frank, Frank, and Nielsen 2004; Volant et al. 2008; Flynn 2000b; Ascione et al. 2007; Adams 1995; Flynn 2000a; Faver & Strand 2003; Ascione et al. 1995). Oron för djurens välmående och hälsa visar på de effekter som våldet mot djuret har på kvinnan och att det våldet inte går henne obemärkt förbi. Det påverkar henne både psykiskt och känslomässigt.

TEORI

I detta avsnitt behandlas två teorier; socialkonstruktivism samt victimisering. Socialkonstruktivism redogörs först som en övergripande teori för att sedan presenteras som perspektiv på kvinnomisshandel. Detta perspektiv och denna teori presenteras i detta arbete för att i en analys av material som samlats in till detta arbete förklara hur samhällsproblem och definitioner skapas i samhället, hur samhället har skapat samhällsproblemet "kvinnomisshandel" och hur samhället ser på kvinnomisshandel. Den andra teorin som redogörs för nedan är victimisering. Victimisering är en teori som utgår från hur offer skapas och görs i vårt samhälle, med grund i socialkonstruktivistisk teoribildning. Teorin om victimisering kommer i den här uppsatsen användas för att offerrollen är en viktig del i begreppet "kvinnomisshandel" och i våldsutövandet mot henne. Dessutom bidrar teorin till att förklara på vilket sätt våldsutsatta kvinnor görs till offer.

Socialkonstruktivism

Socialkonstruktivismen utgår från att allt det som människan anser vara naturligt egentligen är konstruktioner som människan skapat (Barlebo Wenneberg 2000). Människan har en ständig längtan efter att strukturera verkligheten runt omkring henne och det innebär att människan måste konstruera sin egen verklighet (a.a.). Samhället blir således en mänsklig produkt genom att människan konstruerar de fenomen och saker som finns i det och hur dessa är, ter sig och verkar (a.a.). Konstruktionerna är från början bara vanor och idéer men de kan sprida sig (*externalisering*) och bli omedvetna och gemensamma överenskommelser mellan människorna i samhället (*objektivering*) (a.a.). Dessa omedvetna överenskommelsen bidrar i sin tur till att samhället blir objektivt, det existerar utanför människorna som skapat det (a.a.). Via språket lär sig människor att en sak med fyra ben, en sits och en rygg är en stol (*internalisering*) (a.a.). Internaliseringen bidrar till att samhällets överenskommelser känns naturliga och objektiva, som om de inte blivit konstruerade av människan själv(a.a.).

Socialkonstruktivistisk syn på kvinnomisshandel och samhällsproblem

Ett samhällsproblem etableras som samhällsproblem genom en kollektiv definitionsprocess (Andersson & Lundgren 2001). När ett fenomen ska benämnas som samhällsproblem krävs det att olika inflytelserika aktörer och organisationer, exempelvis stat och socialtjänst, definierar problemet och att definitionen får genomslag (a.a.). Ett samhällsproblem, eller socialt problem, skapas således genom att det definieras och behandlas som ett problem (a.a.; Barlebo Wenneberg 2000). Andersson och Lundgren (2001) presenterar tre olika faser som ett samhällsproblem går igenom för att kunna definieras som ett samhällsproblem;

ideologisk-politisk fas, aktiviteter av lobbykaraktär och tolkningsramar i vardagliga sammanhang (a.a.). Ideologisk-politisk fas innebär att problemet blir förklarat och beskrivet samt att detta framförs till allmänheten (a.a.). Den andra fasen som Andersson och Lundgren (2001) presenterar, aktiviteter av lobbykaraktär, är en mer konkret fas än den ideologiska-politiska fasen. I denna fas sker konkreta förändringar av exempelvis lagar, arbetssätt, rättspraxis, behandlingar, socialt arbete m.m. för att anpassas till problemet som definieras (a.a.). Definitionsprocessen avslutas sedan hos medborgarna som ska implementera samhällsproblemet i sina vardagliga tolkningsramar. Med andra ord blir samhällsproblemet först *externaliserat* (kännedom om problemet sprider sig i samhället), sedan *objektiverat* (problemet är definierat och etablerat oberoende människor och aktörerna som sprider det) och sist *internaliserat* (problemet blir accepterat och implementerat i människors vardag) (Barlebo Wenneberg 2000). I kvinnomisshandels fall har kvinnorörelsen jobbat i flera år för att kvinnomisshandel ska ses som ett problem och staten har under de senaste 25 åren följt kvinnorörelsens linje (Andersson & Lundgren 2001). Idag har kvinnomisshandel befästs som ett socialt problem genom politik, lagstiftning och riktlinjer (a.a.). Men yrkesverksamheterna har också en betydelse vid definieringen av ett samhällsproblem, då deras arbetssätt och förhållningssätt befäster samhällsproblemets definition (a.a.). Hur socialtjänstlagen ser ut, hur Socialstyrelsens riktlinjer är författade och hur socialsekreterarna jobbar är alla komponenter som påverkar hur kvinnomisshandel definieras och uppfattas av gemene man (a.a.).

Genom definitionsprocessen skapas en bild och allmänt spridda föreställningar av samhällsproblemet (Andersson & Lundgren 2001). Gällande kvinnomisshandel har problemet konstruerats utifrån ”en *speciell* fråga, med en *viss* typ av våld, med en *viss* sorts gärningsman och ett *specifikt* slags offer” (Andersson & Lundgren 2001, s. 67). Loseke (1992) har tagit fram en mer detaljerad beskrivning av framställningen av kvinnomisshandel genom analyser av tidningsartiklar och andra texter som refereras till i Andersson och Lundgren (2001). Loseke menar att bilden av kvinnomisshandel grundar på att den misshandlade kvinnan är vilken kvinna som helst och att hon är ett ”rent offer” som inte kan påverka sin situation eller har något ansvar i den (a.a.). Våldet som kvinnan utsätts för är grovt, upprepat och avsiktligt och eskalerar i sin karaktär (blir mer brutalt). Detta gör att kvinnan blir mer och mer märkt av våldet, isolerad och hjälplös (a.a.). Bilden av kvinnan som skapas leder till att hon ses som svag och underkastar sig manens vilja och våld då hon inte har någon annan strategi (a.a.). Kvinnan blir således ett viljelöst offer och ett objekt som inte kan handla (a.a.).

Victimisering och offerroll

I konstruktionen av kvinnomisshandel ingår det ”rena offret”, vilket innebär att kvinnan måste bli ett offer för att hon ska anses vara ett offer för kvinnomisshandel (Andersson & Lundgren 2001; Christie 2001; Nilsson 2003; Strobl 2004). Kvinnan måste victimiseras (Andersson & Lundgren 2001; Christie 2001; Nilsson 2003; Strobl 2004). Victimisering innebär att någon tillskrivs egenskaper som länkas till idéer och uppfattningar om offerrollen (Nilsson 2003; Strobl 2004). För att bli ett offer måste personen erhålla en social status som offer genom att personen uppfyller formella och informella krav och förväntningar som finns på offret (Strobl 2004). Likt ett socialt problem är begreppet ”offer” en social konstruktion som genom en definitionsprocess externaliserats, objektifierats och internaliserats (Barlebo Wenneberg 2000). Utifrån definitionen har de sociala

kriterier och förväntningar som ett offer måste uppfyllas för att erhålla offerstatus skapats (Strobl 2004). Strobl (2004) menar att förväntningarna som finns kan kategoriseras i fyra kategorier; (1) universella, (2) funktionellt specifika, (3) affektivt neutrala och (4) kollektivt orienterade. De kollektivt orienterade förväntningarna innebär att offret förväntas åsidosätta sina egna intressen och samarbeta med polis, socialtjänst och andra institutioner som finns för att hjälpa offret (a.a.). Detta oavsett kostnad (ex. tid och pengar) och obehag (ex. jobbiga frågor och blottning av sitt inre) (a.a.). Offret anses vara i behov av hjälp från professionella för att offret och dennes familj och vänner inte har den kunskap som de professionella har (a.a.). Hjälplöshet, oförmågan att hjälpa sig själv och viljan att bli hjälpt till varje pris karakteriserar offret (a.a.).

Det idealiska offret ska också, enligt Christie (2001), motsvara följande kriterier (1) svagt, (2) håller på med ett respektabelt projekt när brottets utförs, (3) kan inte beskyllas för att vara på det stället där brottet utfördes, (4) gärningsmannen är stor och ond och (5) gärningsmannen är okänd och offret har ingen personlig koppling till mannen. Strobl (2004) lägger till två kriterier till dessa (6) offret betedde sig inte proviserande och (6) samarbetar oklanderligt med polis och andra instanser.

Uppfyller inte en individ ovanstående sociala kriterier och förväntningar på ett offer blir individen inte kategoriserad som offer (Strobl 2004; Christie 2001, Andersson & Lundgren 2001). Att bli kategoriserad som offer för något innebär att personen får tillgång till hjälp kopplat till offerrollen som annars inte är tillgänglig. Hjälpen kan vara emotionell support från familj och vänner, stöd från exempelvis Brottsofferjour och socialtjänst samt få eventuell ersättning och kompensation av Brottsoffermyndigheten, försäkringsbolag eller liknande (Strobl 2004).

Sammanfattning

De två teorierna som presenteras ovan kan båda användas för att förstå hur definitionen av psykiskt våld mot kvinnan ter sig ute i praktiken och varför den ter sig som den gör, oavsett om definitionen innehåller konsekvenserna av våld mot djur eller inte. Den socialkonstruktivistiska teorin kan förklara hur definitioner och sociala problem uppstår och hur de internaliseras in i människors vardag och uppfattningar. På så sätt kan teorin förklara varför och hur konsekvenserna av våldet mot djuret har internaliserats i definitionen av psykiskt våld samt varför eller varför inte konsekvenserna av våldet mot djuret ses som psykiskt våld av socialsekreterarna. Teorin om victimisering bidrar till att förstå hur och om kvinnan uppfattas som ett offer för våldet mot djuret och hur definitionen av psykiskt våld påverkar hennes offerroll. Detta kan sedan sättas i relation till varför eller varför inte våld mot djuret ses som psykiskt våld mot kvinnan.

METOD

I nedanstående avsnitt kommer uppsatsens metodologiska ansats att redogöras för. Urvalsprocessen, tillvägagångsättet och de etiska övervägandena kommer diskuteras ingående i relation till metodologisk litteratur. Avvägningar, bedömningar och reflektioner som gjorts i relation till det metodologiska tillvägagångsättet kommer också presenteras. Detta med anledning av att förklara den metodologiska ansatsen som ligger till grund för denna uppsats.

Metodval

Kvalitativ metod grundas på en forskningsfilosofi där ord har en större betydelse än siffror (Bryman 2011). Metoden bygger bland annat på tolkningsinriktade, kunskapsteoretiska samt konstruktionistiska ontologiska ståndpunkter (a.a.). Det innebär således att det huvudsakliga intresset för forskning som är kvalitativ är informanternas upplevelse och beskrivningar av den värld och kontext de verkar inom samt processer och strukturer i den samma (a.a.). Syftet med detta examensarbete är att undersöka hur definitionen av psykiskt våld hos socialsekreterare ter sig och om den innefattar våld mot djur. Detta syfte med tillhörande frågeställningar ämnar förstå den sociala verkligheten, definitionen av psykiskt vålds innefattande av våld mot djur, grundat på socialsekreterares uppfattningar och tolkningar av denna verklighet. Dessutom ämnar syftet undersöka socialsekreterares uppfattningar om begreppet psykiskt våld och kännedom kring djurets betydelse och roll i våldsutövandet. Således är det inte relationen mellan olika variabler som uppsatsen har för avsikt att undersöka, utan uppfattningar, tankar och åsikter. Den kvalitativa metoden är då, med anledning av sin uppbyggnad och tyngdpunkt, den metod som bäst motsvarar det metodologiska behovet som syftet till denna uppsats har för att kunna bli besvarat (a.a.; Trost 2014). Med anledning av detta valdes den kvalitativa metoden för att besvara syftet och dess frågeställningar.

Som tillvägagångssätt för att samla in data användes kvalitativa semi-strukturerade intervjuer. Kvalitativa intervjuer används när intresset är riktat mot informanternas tankar och upplevelser (Bryman 2011). Tyngdpunkten i kvalitativa intervjuer är uppfattningar och synsätt och intervjun ska vara flexibel och följsam gentemot informanten (a.a.). Hög grad och strukturering och låg grad av standardisering kännetecknar kvalitativa intervjuer (a.a.; Trost 2014). Då undersökningen som gjordes för detta arbete ville komma åt socialsekreterarnas kännedom och definition bedömdes kvalitativa intervjuer vara den föredragna datainsamlingsmetoden.

De kvalitativa intervjuerna som genomfördes var semistrukturerade. Detta innebar att det utformades en intervjuguide med specifika frågor och teman som strukturerade upp intervjun (se Bilaga 1) (Bryman 2011). Denna intervjuguide kunde dock frångås, gällande både frågor och ordningsföljd på frågor och teman, under intervjun. Detta då grunden för intervjun är att den ska vara flexibel och följsam gentemot informanten och dennes svar (a.a.). Informantens svar är det som är viktigt och intervjun ska anpassas efter det (a.a.). Syftet med uppsatsen kräver att informanterna får friheten att beskriva och förklara sina upplevelser, tankar och åsikter. Intervjun måste därför göra det möjligt för informanterna att få friheten att redogöra för sina svar utan allt för hård styrning för att materialet ska kunna besvara uppsatsens frågeställningar och syfte. Med anledning av ovanstående användes semistrukturerade intervjuer som datainsamlingsmetod. Vidare, har dessutom undersökningen ett tydligt fokus (syfte) är semistrukturerade intervjuer en datainsamlingsmetod att föredra menar Bryman (2011). Detta på grund av att semistrukturerade intervjuer möjliggör att undersökningen kan angripa specifika frågeställningar kopplade till det tydliga syftet (a.a.). Bryman (2011) menar också att om undersökningen genomförs på flera informanter och om informanternas svar ska kunna jämföras med varandra krävs en viss struktur. Jämförelse blir svårt om intervjuerna är allt olika varandra gällande struktur och

innehåll (a.a.). Ovanstående är också ett skäl till att semistrukturerade intervjuer har valts som datainsamlingsmetod.

Kvalitativ metod utgår från ett induktivt förhållningssätt som innebär att den data som samlas in avgör den teoretiska infallsvinkeln (Bryman 2011). Induktivt förhållningssätt kan beskrivas som att forskaren utgår från det specifika (det informanterna säger) och slutar i det allmänna (teori) (a.a.; Trost 2014). Detta arbetet har dock deduktiva inslag, vilket innebär att teori till viss del har använts i utformandet av intervjuguiden (Trost 2014). Utformningen av frågorna har således utgått från det allmänna, dvs teori. Detta innebär att de teoretiska begreppen och den teoretiska ansatsen som används i analysen av materialet från intervjuerna inte hämtades från materialet, utan de uppsöktes tidigare i forskningsprocessen. Orsaken till att deduktiva inslag varit närvarande i den kvalitativa metodprocessen är för att författaren till denna uppsats behövde avgränsa och specificera undersökningsområdet.

Urval

Urvalet till intervjuerna gjordes *strategiskt* och *målinriktat* vilket innebär att arbetets syfte och frågeställningar var grunden för urvalet (Bryman 2011). Urvalet görs med utgångspunkt i en önskan om att intervjua relevanta informanter i förhållande till syfte och frågeställningar (a.a.). Ett antal karakteristiska egenskaper av teoretisk betydelse för syftet och frågeställningarna väljs ut för att kunna lokalisera passande informanter (Trost 2014). I detta arbetets fall togs följande variabler fram för att ta fram ett målinriktat urval; socialsekreterare, Malmö stad (men inom olika socialtjänster) och arbetsuppgifter som innefattar placeringar av våldsutsatta kvinnor på skyddade boenden. Frågeställningarna till denna uppsats ska behandlas genom att undersöka placerande socialsekreterares uppfattningar om begreppet psykiskt våld och kännedom kring djurets betydelse och roll i våldsutövandet. Orsaken till att placerande socialsekreterare valdes var på grund av att det är de socialsekreterare som främst kommer i kontakt med våldsutsatta kvinnor, då de placerar kvinnorna på skyddade boenden. Dessutom utgick den tidigare forskning som presenterades i tidigare avsnitt från kvinnor som placerats på skyddade boenden och i Sverige placeras oftast dessa kvinnor på skyddade boenden av socialsekreterare. Genom att välja ut socialsekreterare kan den tidigare forskningen och detta arbetets resultat lättare sättas i relation till varandra. Variabeln Malmö stad valdes för att geografiskt avgränsa arbetet och där igenom göra undersökningen hanterbar och genomförbar.

Ett *bekvämlighetsurval* gjordes också vid uppsökandet av informanter. Ett *bekvämlighetsurval* innebär att undersökningsledaren tar de informanter som hen "råkar" finna (Trost 2014). Det kan innebära att undersökningsledaren hittar sina informanter genom kontaktannonser eller använder den första personen som undersökningsledaren kommer i kontakt med som informant osv. (a.a.). Problemet som kan uppkomma vid användandet av denna urvalsmetod menar Trost (2011) är att urvalet kan innehålla allt för säregna informanter. Uppsökandet av informanter till denna uppsats utgick från författarens arbetsplats där en av medarbetarna arbetar med placeringar av våldsutsatta kvinnor. Medarbetaren kontaktades och tillfrågades om hen ville medverka i undersökningen. Medarbetaren tillfrågades också om hen hade uppgifter till andra socialsekreterare som uppfyllde de karakteristiska egenskaperna som urvalet skulle grundas på. Medarbetaren hade en kontakt och hänvisade författaren att kontakta vuxenmottagen i Malmö stad för att komma i kontakt med fler informanter. Författaren kontaktade där efter

vuxenmottagen i Malmö stad och frågade efter kontaktuppgifter till personer som hade de karakteristiska egenskaperna som efterfrågades. Vid två mottag kom författaren direkt fram till en passande informant. Vid ett mottag lämnade författaren information om studien och egenskaper hos önskad informant och mottaget återkopplade, efter överläggning, vem som kunde intervjuas.

Att använda sig av så kallat ”gate keepers” eller ”nyckelpersoner”, personer som väljer ut informanter eller rekommenderar personer som kan vara informanter, kan enligt Trost (2014) vara lite riskabelt. Gatekeepern kan vara för välvillig och försöka styra urvalet genom att välja de personer som kan mest om ämnet, mest intressant osv. Genom att be gatekeepers om hjälp kan undersökningsledaren inte heller kräva att få någon annan person, utan får nöja sig med den informanten som det ges tillgång till (a.a.). Bedömningen gjordes dock att användandet av gatekeeper i rekryteringen av informanter var nödvändigt i denna undersökning för att få fram informanter.

Antalet informanter till en kvalitativ intervju är svårt att bedöma och många olika faktorer och omständigheter avgör antalet (Bryman 2001; Trost 2014). Trost (2014) skriver att ett urval inte ska vara alltför stort. Risken som Trost (2014) menar finns vid allt för stort urval är att materialet inte blir hanterbart. Vid för stort urval är det svårt att få en överblick och samtidigt se detaljer som förenar eller skiljer informanterna åt. Trost (2014) rekommenderar ett mycket litet urval framför ett stort. Antalet informanter som intervjuades till denna uppsats blev därför fyra då bedömningen gjordes att det genererar ett tillräckligt stort resultat för att slutsatser ska kunna dras från det.

Tillvägagångssätt

I skapandet, genomförandet och bearbetningen av en undersökning finns flera moment som behandlas och övervägs. Nedan kommer delar av framställningsprocessen av undersökningen till denna uppsats att presenteras.

Intervjuguide

I genomförandet av kvalitativa intervjuer ska informanten i största möjliga mån få styra intervjun (Trost 2014). Dock är semistrukturerade intervjuer, som användes som datainsamlingsmetod i detta arbete, intervjuer som används för att besvara en eller flera specifika frågeställningar eller syfte (Bryman 2011). Detta innebär att intervjuerna måste vara strukturerade för att beröra de ämnen som krävs för att det specifika syftet och frågeställningarna ska kunna besvaras (a.a.; Trost 2014). Intervjuerna som genomfördes till denna uppsats var därför strukturerade med hjälp av en intervjuguide (a.a.). En intervjuguide kan liknas vid en skiss över frågor och teman som ska beröras i intervjun (a.a.). Frågorna och teman i den utarbetade intervjuguiden till denna uppsats (se Bilaga 1) utgick från uppsatsens frågeställningar och syfte samt teoretiskt ramverk. Detta för att materialet i en senare analys skulle kunna besvara syftet och frågeställningarna (a.a.). Samtidigt som intervjuguiden ska strukturera upp intervjun ska den också möjliggöra till flexibilitet och följsamhet (a.a.; Trost 2014). Frågorna ska göra det möjligt för informanten att fritt redogöra för sin livsvärld och uppfattningar (a.a.; Trost 2014). Ordningen av frågor och teman i intervjuguiden ska dessutom kunna kastas om för att följa informanten i dennes redogörelser (a.a.).

Intervjuguiden var uppdelad i tre delar; våldsbegreppet, våldet mot djuret, djurets betydelse och djurets roll i uppbrottsprocessen. Frågorna formulerades så att de

skulle vara så öppna som möjligt för att informanten skulle kunna reflektera och redogöra så stort och brett som hen ville inom ramen för frågan och temat. Intervjuguiden reviderades under undersökningens gång om det uppstod problem med innebörden av en fråga eller något som skulle förtydligas i frågeformuleringen för att optimera intervjuguiden och intervjuerna (Trost 2014). Intervjuguiden gjordes av författaren till denna uppsats. Författaren var väl inläst på ämnet som intervjuerna skulle beröras och hade syftet med intervjuerna klart för sig. Detta menar Trost (2014) är en fördel för intervjun och intervjusituationen.

Utförandet av intervjuerna

Författaren till denna uppsats genomförde alla intervjuerna själv. Fördelen med detta är att intervjuaren minns alla intryck, känslor och mimik från intervjun och detta då kan användas i en senare analys av materialet (Trost 2014). Även om intervjuerna spelades in kan inspelningstekniken inte fånga upp vad som pågår utöver det som sägs (a.a.). Genom att ha samma person som utförde både intervjuerna och analysen kunde intryck, känslor och mimik också användas i analysen (a.a.).

Intervjuerna genomfördes på informanternas arbetsplats vilket kan vara riskabelt (a.a.). Telefoner kan ringa och kollegor komma och störa, vilket också var fallet vid två av fyra intervjuer. Å andra sidan är arbetsplatsen en trygg plats som informanten associerar med sitt arbete, vilket är det som ska undersökas (a.a.). Utifrån trygghets- och associationsaspekten valde författaren att genomföra intervjuerna på arbetsplatsen trots att risken för störningsmoment fanns. Telefonintervjuer genomfördes också, för att komplettera två platsintervjuer. Det som ska tas hänsyn till när telefonintervjuer utförs är att intervjuerna inte ska vara allt för långa och att mimiken, känslorna och intrycken som diskuterades ovan går förlorat (Bryman 2011). Dessutom kan tekniken vid telefonintervjun ställa till med komplikationer för intervjun om tekniken inte fungerar (a.a.). Telefonintervjuerna som användes i datainsamlandet hade som syfte att komplettera platsintervjuerna och därför var dessa korta. Mimiken, känslorna och intrycken kunde inte författaren iaktta i telefonintervjun, precis som Bryman (2011) skriver, därför gjorde författaren bedömningen att inte använda sig av mimik, känslor och intryck i bearbetningen och analysen av dessa svar. Detta med syfte att ha samma grund för materialet i analysen. Vidare skulle det kunna antas att svaren informanter anger i en intervju påverkas av att intervjun hålls över telefon, men Bryman (2011) menar att så inte är fallet. Svaren som författaren fick i telefonintervjuerna överensstämde med de svar som författaren fick på samma frågor i platsintervjuer, vilket indikerade på att svaren mellan platsintervju och telefonintervju inte skiljde sig åt allt för mycket (a.a.). Fördelarna med telefonintervjuer är att det kan vara lättare att få till en intervju med personer som är svåra att få tag i, vilket är fallet med de socialsekreterare som utgjorde urvalet i detta arbete. På grund av detta beslutade författaren att vid de två kompletterande intervjuerna att göra intervjun över telefon.

Intervjuerna spelades in genom inspelningsteknik (inspelningsapp i mobiltelefon) som var bekant för författaren. Genom att spela in intervjun kunde inte bara vad som sagdes fångas upp utan också hur det sas, vilket var den huvudsakliga anledningen till att denna inspelningsteknik användes vid intervjuerna (Bryman 2011; Trost 2014). Dessutom är det fördelaktigt att spela in intervjuerna då det möjliggör för intervjuaren att verkligen uppmärksamma vad som händer i

intervjun och vad informanten svarar, istället för att fokusera på att anteckna och få med allting i anteckningarna (Bryman 2011; Trost 2014). Författaren bedömde att inspelningstekniken skulle användas då författaren ville lägga all uppmärksamhet på informanten och intrycken i intervjusituationen. Nackdelen vid användning av inspelningsteknik är att tekniska problem kan förekomma och att inspelningstekniken kan störa, hämma eller besvära informanten (Bryman 2011; Trost 2014). Dock tenderar många informanter enligt Trost (2014) att vänja sig vid inspelningstekniken och vissa kan glömma att de blir inspelade. Det är därför viktigt att inte använda sig av teknik som blinkar, syns eller gör ljud ifrån sig, vilket tekniken vid intervjuerna inte gjorde (Bryman 2011). Dessutom var intervjuaren välbekant med tekniken vilket gjorde att vissa tekniska problem kunde elimineras.

Transkribering av intervjuer

Efter intervjuernas genomförande transkriberades det inspelade materialet. Transkriberingstekniken som användes vid transkriberingen av intervjuerna utgick från idén om att vissa svar som gavs av informanterna var av primär betydelse för syftet och frågeställningarna medan andra svar var av sekundär betydelse (Trost 2014). Att svar var av primär betydelse innebar att dessa svar var högst relevanta för att kunna besvara frågeställningarna. De svaren med primär betydelse skrevs ut detaljerat, vid transkriberingen, med noteringar vid pauser, skratt och andra noterbara handlingar. De andra svaren som inte ansågs vara av lika hög relevans för arbetets syfte och frågeställningar var av sekundär betydelse. Dessa svar skrevs inte ut lika detaljerat som de svaren av primär betydelse. Svaren av sekundär betydelse sammanfattades kort vid transkriberingen och tidpunkten för när det sekundära svaret angavs i intervjun noterades. De sekundära svaren kan förklara och bringa mening till de svaren av primär betydelse och därför bör även dessa transkriberas till viss del menar Trost (2014). Den korta sammanfattningen och tidsnoteringen gör att det är lätt och enkelt att gå tillbaka till svaret och dess innehåll och mening om det behövs i en kommande analys (a.a.).

I transkriberingsfasen är det viktigt att den person som transkriberar också är den som genomfört intervjuerna, vilket är fallet i detta arbete (Trost 2014). Minnet om mimik, händelser, intryck och känslor kan användas i avgörandet om ett svar är av primär eller sekundär betydelse (a.a.). Dessutom är minnen från intervjun viktiga delar i analysen och vid transkribering kan minnena förstärkas och de minnen som eventuellt glömts träda fram. Denna dynamik kan få de föreställningar som undersökningsledaren hade efter intervjun att förändras eller förstärkas och det är till fördel i en analys (a.a.). Vidare är det också av vikt att samma person gör både intervjuerna och transkriberingarna då missförstånd i och efter transkriberingsfasen kan uppstå annars (Bryman 2011).

Bearbetning av material

Intervjuerna bidrog med ett stort material. Detta material bearbetades och analyserades med hjälp av tematisk analys. Tematisk analys innebär att forskaren utifrån en matris ordnar och systematiserar data som forskaren fått genom sin undersökning (Bryman 2011). Genom noggrann och upprepad läsning av transkriberingarna identifierades upprepningar och centralt återkommande motiv och berättelser i intervjuerna (a.a.). Dessa identifierade mönster i svaren blev teman och subteman, ytterst korta sammanfattningar eller enstaka ord på vad som sades i intervjun (a.a.). Dessa teman och subteman användes sedan i jämförelsen

av intervjuerna för att identifiera gemensamma eller åtskilda motiv och berättelser (a.a.). Motiven och berättelserna analyseras senare med hjälp av teori och tidigare forskning (a.a.). Denna bearbetningsteknik valdes på grund av att den enligt författaren skapar en bra strukturerad ordning på materialet som intervjuerna bidrog till. Det är lätt att få en överblick över det tematiskt bearbetade materialet och se skillnader och liknelser i materialet. Den strukturerade ordningen förenklar en kommande analys av materialet då det är tydligt vad som sagts i intervjuerna.

Reliabilitet och validitet

Att mäta kvaliteten i ett undersökningsmaterial görs genom att se till reliabiliteten och validiteten hos materialet (Bryman 2011). Huruvida dessa mått går att applicera på kvalitativa metoder är en aktuell diskussion inom forskningsvärlden (a.a.; Trost 2014). Denna uppsats kommer dock kortfattat behandla dessa mått i relation till intervjuerna som utförts.

För att en undersökning ska ha hög reliabilitet krävs det att den är stabil (Trost 2014). Detta innebär att undersökningen inte är utsatt för slumpinfltelser, i form av allt för olika intervjusituationer och att det är flera intervjuare (a.a.). Risken med flera intervjuare är att de tolkar och frågar frågorna på olika sätt och detta kan påverka resultatet (a.a.) För undersökningen till denna uppsats var det endast en som genomförde intervjuerna. Samma person analyserade också materialet efter intervjun vilket innebär att allt material tolkas och analyseras på samma sätt. Dock var det svårt att få fyra liknande intervjusituationer, då intervjuerna genomfördes med olika personer, på olika platser och vissa intervjuer genomfördes per telefon. Att inte få till liknande intervjusituationer är svårigheten för kvalitativa intervjuer då de utförs på ett litet urval och i föränderliga kontexter, den ena kontexten och situationen är inte den andra lik (a.a.). Författaren försökte genom att exempelvis hålla intervjun i liknande miljöer minska risken för slumpinfltelser och skapa liknande situationer för alla fyra intervjuer. Baserat på ovanstående kan det påstås att undersökningen har relativt låg reliabilitet.

Validitet innebär att undersökningen mäter det som den ska mäta (Trost 2014). Frågorna som ställs i intervjun ska överensstämma med syftet för undersökningen, i detta fall syftet med uppsatsen (a.a.). Syftet med intervjuerna som gjorts i detta arbete var att undersöka uppfattningar om begreppet psykiskt våld och kännedom kring djurets betydelse och roll i våldsutövandet hos placerande socialsekreterare i Malmö stad. Då semistrukturerade intervjuer använts som datainsamlingsmetod ligger det i själva intervjumetodens grund att utgå från undersökningens syfte. I utformandet av intervjuguiden har därför syftet ständigt varit närvarande. Detta innebär att undersökningen som är gjord till denna uppsats har hög validitet då undersökningen undersöker syftet (a.a.).

Etiska överväganden

I skapandet, genomförandet och bearbetningen av en forskningsundersökning är etiska principer och aspekter viktiga att belysa och praktisera (Vetenskapsrådet 2017; Bryman 2011). Ur etisk synpunkt är det väsentligt att forskaren tar hänsyn till bland annat följande krav gentemot informanter och undersökningen i sig; informationskrav, samtyckeskrav, konfidentialitet, nyttjande, anonymitet och informantens privatliv och integritet (Bryman 2011; Vetenskapsrådet 2017; Trost 2011).

En etisk princip är att informanten har rätt till att få *information* om den aktuella undersökningen (Bryman 2011; Vetenskapsrådet 2017). Informationen bör beröra undersökningens syfte, vilka moment som ingår i undersökningen, om undersökningen ska publiceras, hur informantens uppgifter hanteras samt att medverkanen är frivilligt och kan när som helt avbrytas (Bryman 2011; Vetenskapsrådet 2017; Trost 2011). Tystnadsplikt och eventuell sekretess bör också förmedlas i informationen (Trost 2014). Till denna uppsats fick informanterna innan de tackade ja till medverkan ut ett informationsbrev (se Bilaga 2) som informerade om ovanstående. Författaren informerade dessutom informanterna om ovanstående ytterligare en gång vid intervjutillfället innan intervjun påbörjades.

Att informanterna till denna uppsats *samtyckte* till att genomföra intervjuerna och att resultatet används i forskningssyfte var essentiellt för uppsatsen ur ett etiskt perspektiv (Bryman 2011; Vetenskapliga rådet 2017). Informanten fick, innan intervjun startade, underteckna ett informativt samtyckesdokument för att skriftligt påvisa sitt samtycke till att delta i studien. Ett informativt samtycke innebär att informanten fick information om studien och genomförandet av den i samband med att informanten samtyckte (Trost 2014). I samtyckesdokumentet förklarades det att genomförandet av intervjun var helt frivilligt och att informanten när som helst kunde avbryta intervjun och dra tillbaka sitt samtycke. Likaså fick informanternas närmsta chefer underteckna ett tillståndsdokument för att intervjun skulle kunna hållas med informanten.

Konfidentialitet och *anonymitet* innebär att de uppgifter som framkommer eller mottas under undersökningen ska behandlas med stor aktsamhet och respekt (Bryman 2011; Trost 2014). Uppgifterna om personerna som ingår i undersökningen ska inte spridas till obehöriga (konfidentialitet) (Bryman 2011; Trost 2014; Vetenskapsrådet 2017). Personerna ska heller inte kunna spåras genom de svar personerna ger i intervjuerna och de svar som används i analysen av materialet (anonymitet) (Bryman 2011; Trost 2014; Vetenskapsrådet 2017). Dessa två etiska aspekter har tagits i beaktan genom att informanternas identitet i analysen och transkriberingsprocessen inte noterats och att citaten som används i analysen skrivits ut i skriftspråk. Informanternas identiteter är inte nödvändiga för resultat och därför kommer informanternas identitet inte presenteras i denna uppsats. Informanterna har dock pseudonymiserats för att underlätta presentationen och redogörelsen av materialet av intervjuerna. Likaså har informanternas utbildning noterats och kopplats det pseudonym som respektive informant har fått i den här uppsatsen (se Bilaga 3). Detta har gjorts för att informanternas erfarenhet ska kunna sättas i relation till deras svar. Presentationen av varje informants utbildningsbakgrund är utformad så anonymiserat som möjligt. Vidare, citaten som används i presentationen och analysen av materialet har författaren till denna uppsats valt att skriva ut i skriftspråk och inte i talspråk (exakt så som informanten sa det) för att undvika att ord, meningsuppbyggnad och talspråk ska kunna härledas tillbaka till informanterna (Bryman 2011; Trost 2014).

I informationen som informanterna gavs vid intervjuerna framkom att uppgifterna som informanterna uppger endast kommer användas i forskningssyfte (*nyttjande*). Uppgifterna kommer att bearbetas och analyseras i denna uppsats men kommer efter att uppsatsen är färdigställd inte att användas i något annat syfte (Bryman 2011). I informationen som gavs innan intervjun började och den information som

gavs genom informationsbrevet framkom det också att uppsatsen kommer publiceras på MUEP, Malmö University Electronic Publishing, och eventuellt på Se Sambandets hemsida. Uppsatsen kommer genom inlämning på databasen It's learning även att bli en allmän handling enligt 2 kap. 2–3, 12 §§ Tryckfrihetsförordningen.

I författandet av denna uppsats och i analysen av materialet har författaren varit uppmärksam på att respektera *informanternas privatliv och integritet*. Att analysera någons arbetssätt och föreställningar kan orsaka skada och men för den individen. Med anledning av att informanterna kan ta skada av analysen förmedlade författaren i början av intervjun att meningen inte var att skuldbelägga eller måla ut någon som en mindre bra socialsekreterare. Målet med intervjun var att undersöka och analysera övergripande kännedom och uppfattningar om våld mot kvinnor och djur i Malmö stad. Målet var såldes inte att undersöka och analysera socialsekreterarens individuella arbetssätt och föreställningar. Författaren förmedlade också att författaren är medveten om att arbetssätt och föreställningar på arbetet kan strida mot privata föreställningar, uppfattningar och tankegångar.

RESULTAT

Materialet från de fyra semi-strukturerade intervjuerna med placerande socialsekreterare i Malmö stad presenteras nedan. Fokus i resultatets framställning har varit att tematiskt presentera relevanta och utvalda delar av intervjuerna. Med anledning av arbetets syfte och frågeställningar kommer därför informanternas syn på psykiskt våld, våldet som djurets utsätts för och dess effekter samt betydelsen av djuret att presenteras. Löpande under framställningen av materialet kommer det att sättas i relation till tidigare forskning.

Betydelsen av djuret

Djur betyder mycket för oss människor och för våldsutsatta kvinnor betyder djuren ännu mer (Striwing 1998; Flynn 2000a, Flynn 2000b; Ascione et al. 2007; Hardesty et al. 2013; Wuerch et al. 2017). Djuren ger ett emotionellt stöd för den våldsutsatta (Striwing 1998; Flynn 2000a, Flynn 2000b; Ascione et al. 2007; Hardesty et al. 2013; Wuerch et al. 2017). Forskning visar också på att i de fall där djuret används i våldsutövandet mot kvinnan är bandet mellan djur och kvinna starkare (Hardesty et al. 2013; Ascione et al. 2007). Informanterna uppgav i intervjuerna att de både är medvetna om djurens betydelse och att de uppmärksammar den i sitt dagliga arbete med våldsutsatta kvinnor. Informant (1) menade att hen uppfattar, i sitt arbete med de våldsutsatta kvinnorna, att djuren har en stor betydelse för kvinnan. Detta då Informant (1) märker att om djuret inte kan bli placerat på ett tryggt ställe är den placerade kvinnan ständigt orolig och vill återvända till sitt husdjur. Informant (1) berättade även att hen upplever att djuren utgör ett stort stöd för den våldsutsatta kvinnan i den situationen hon befinner sig i.

Informant (2) menade att hen anser att djuren har en stor betydelse och att de våldsutsatta kvinnorna är väldigt måna om sina djur. Vidare berättade Informant (4) att hen i mötena med våldsutsatta kvinnor kommer i kontakt med kvinnor som uttrycker betydelsen av djur. Informant (4) sa;

”Det är som att uttrycka sin relation till sitt barn. Många gånger när man pratar med dem så ser man att när kvinnorna pratar om sitt husdjur blir de väldigt varma och att man ser att de tycker jättemycket om dem. Man ser en lycka i det hela.” – Informant (2)

I arbetet med klienterna menade Informant (4) att djuren och deras betydelse för kvinnan kan användas för att hålla kvinnan lugn och trygg i känslostormen efter separationen från våldsutövaren.

”När man är i kris och när man har lämnat någon mår man jättedåligt och då behöver man all form av trygghet som man kan få. Har man ett husdjur, som oftast är värdefullt för en, kan det vara något som gör personen trygg och lugn istället får orolig.” – Informant (4)

Informant (3) förklarade vid fler tillfällen i intervjun att hen vid upprepade tillfällen har haft klienter som uttrycker att djuret är den enda källan till kärlek i en våldsamt relation. Dessutom påpekade Informant (3) att kvinnan känner ett stort ansvar för djuret.

”Det är allt de har, det är det som kan ge dem kärlek. Så det är väl den rollen som djuret har.”

”Det är ju mycket såhär; de säger att det är djuret som ger dem kärlek. ”Det är där jag får all min värme ifrån”, och vad jag tror det också handlar om är att man (kvinnan) ser att de (djuren) behöver mig, det klarar sig inte utan mig.” – Informant (3), förtydligande inom parantes.

Flynn (2000a) redogör för en ökad betydelse av djuret hos kvinnor som inte har barn. Detta är något som Informant (4) och Informant (1) bekräftade i sina intervjuer. Informant (4) påpekade att många av de kvinnor som hen träffar som har djur har inga barn, även om kvinnor med både barn och djur förekommer. För kvinnorna som inte har några barn betyder djuret därför ännu mer menade Informant (4). Informant (4) berättade att djuren blir som ett barn för de kvinnor som inte har barn. Skulle inte djuret få följa med den våldsutsatta kvinnan är det svårt att motivera till en förändring menade Informant (4). Jämförelsen mellan relationen till barn och relationen till djur uppgav Informant (1) att hen också ser. Informant (1) sa;

”Djur kan nästintill jämföras med barn eftersom man tar hand om sitt husdjur och så.”

”Husdjur är ju nästintill som barn. Det (djuret) kan ju vara personens enda trygghet och att ta bort den tryggheten samtidigt som man (kvinnan) ska flytta till ett skyddat boende blir egentligen dubbla smällar” – Informant (1), förtydligande inom parantes.

De andra informanterna (2, 3) uttalade sig liknande om djuren men de valde istället att likna djuret vid en familjemedlem och inte vid ett barn. Detta är något som forskning också visat på. I sin andra studie presenterar Flynn (2000b) att våldsutsatta kvinnor ofta refererar till sina djur som familjemedlemmar. Denna studie påpekar också att djuren refereras till som barn, precis som Informant (1) och Informant (4) uppgav.

Kunskapen som informanterna har kring djurets betydelse menar alla fyra informanter främst kommer från egenupplevd erfarenhet av djurets betydelse. Några informanter menade också att de har fått kunskap och kännedomen kring djurets betydelse genom sina klienter samt genom egna efterforskningar. Kunskapen kommer således inte från utbildning eller kompetensutveckling som arbetsplatsen erbjuder utan kännedomen informanterna har är något som de själva har fått skaffat sig.

Sammanfattning

Informanterna redogör för kunskap om djurens betydelse i intervjuerna. Dock kommer denna kunskap inte från arbetsplatsen och utbildningar som arbetsgivaren erbjuder utan kunskapen har informanterna skaffat själva. Kunskapen kommer främst från egenlevda erfarenheter av djurs betydelse samt från klienters redogörelser.

I alla fyra intervjuer berättade informanterna att de i sitt dagliga arbete träffar kvinnor som uttrycker betydelsen av sitt djur. Informanterna uttrycker att djuren är en källa till kärlek, att de ser dem som sina barn eller familjemedlemmar samt att djuret bidrar med trygghet i våldssituationen.

Kännedom om våldet som utövas mot djuret och våldets konsekvenser på kvinnan

Forskning visar att våldsutsatta kvinnor med djur i hög grad rapporterar att deras djur utsätts för våld (Ascione 1997; Ascione et al 1997; Flynn 2000a; Faver & Strand 2003; Carlisle-Frank, Frank & Nielsen 2004; Holmberg 2004; Ascione et al. 2007; Volant et al. 2008). Dock menade alla informanter att de väldigt sällan möter våldsutsatta kvinnor med djur. Informant (1) menade att detta kan bero på att även om kvinnorna har djur berättar inte kvinnan att hon har ett djur för socialsekreteraren. Detta på grund av att hon är rädd för att det kommer hända något med djuren om hon berättar. Vidare påstod Informant (1), i enighet med Informant (2), att de kvinnor som de möter oftast har löst ett tillfälligt boende till djuret innan de själva söker hjälp. Detta skulle också kunna vara en anledning till att informanterna inte möter så många djur i samband med ansökningar om skyddat boende från våldsutsatta kvinnor, även om informanterna inte själva gör just denna koppling. En annan förklaring till varför djur inte är vanligt förekommande i informantens arbete med våldsutsatta kvinnor presenterade Informant (4). Informant (4) menade att ibland finns det fler djur än ett eller i vissa fall stora djur, så som hästar, och kvinnorna vet att det är svårt att placera många eller stora djur på skyddade boenden och därför söker hon inte hjälp överhuvudtaget.

Kännedomen om hur våldet som utövas mot djuret ter sig skiljde sig ganska mycket åt mellan informanterna. Informant (2) uttryckte att hen inte kunde uttala sig om våldet som utövas kring djuret men att hen kunde tänka sig att djuret ”utsätts för allt och inget”. Liknande uttryck förmedlade Informant (3) då hen, på frågan vad hen vet om våldet mot djuret, svarade;

”Inte mycket egentligen. Men jag kan tänka mig att djuren far väldigt illa för att de faktiskt blir misshandlade”. – Informant (3)

Informant (1) menade att hen är medveten om att djur hålls som gisslan och används ibland för att få den våldsutsatta kvinnan att komma hem efter att ha

blivit placerad på ett skyddat boende. Även Informant (4) nämnde att hen vet att djuren utsätts, att våldsutövaren uttalar hot mot djuret till kvinnan och att djuret ibland också blir utsatta för våld. Men samma informant uttryckte också att hen inte upplever sig ha tillräckligt med kunskap om våldet som utövas mot djur. Liknande uttalanden uttrycktes av Informant (2) och (3). Kunskapen kring vad som händer med djuret menade informanterna inte finns i den grad som informanterna hade velat. Informant (2) menade att det kan bero på att djur och kunskap om djurs utsatthet samt de konsekvenser våldet får på kvinnan inte är ett område som är prioriterat av ledning och politiker. Dessutom menade hen att det enligt lag inte åligger socialtjänsten att ta hand om djuret och det innebär enligt Informant (2) att djurfrågor inom våld i nära relation inte prioriterats.

Informant (1) skiljde sig från de andra informanterna. Detta då Informant (1) menade att hen har kunskap kring djurets utsatthet. Kunskapen har främst kommit från FREDA-utbildning samt efterforskningar som Informant (1) gjort själv när det kommit in ärenden gällande våldsutsatta kvinnor med djur. Dock uppgav Informant (1) att kunskap *"kan man alltid få mer av"* och att hen gärna vill ha mer kunskap om djurs våldsutsatthet i våldsamma relationer.

Våldets konsekvenser för kvinnan

Effekterna som våldet mot djuret har på kvinnan menar forskare är kontroll, oro, rädsla och bristande kontroll över beslut (Hardesty et al. 2013; Wuerch et al. 2017; Flynn 2000a). Informanterna uppgav liknande konsekvenser av våldet kvinnan utsätts för som forskare gjort. Dock skiljde sig svaren åt mellan informanterna gällande vilka effekter våldet mot djuret har på kvinnan. Informant (2) pekade på att våldet mot djuret leder till att kvinnan hamnar i en mer utsatt situation.

"Jag tänker att det leder kanske till att det blir svårare att lämna och att man blir kvar i en destruktiv relation som bara bryter ner en och som man mår dåligt i. Så rent krasst kan man ju se att det påverkar det psykiska måendet och att det kan leda till en mer utsatt situation tänker jag." – Informant (2)

De mer psykiska konsekvenserna av våld mot djur lyfte både Informant (1) och Informant (4). Informant (1) redogjorde för kontrollen som våldet mot djuret utsätter kvinnan för och att våldet gör att våldsutövaren får stor kontroll över den våldsutsatta kvinnans beslut.

"Sen försvinner hon på ett skyddat boende och så får hon ett meddelande där det står att tar om hon inte tar kontakt så kommer våldsutövaren att skada hunden."
"Kvinnan har inte kontroll på vart husdjuret befinner sig. Har våldsutövaren hand om djuret då har han också en stor kontroll på hur kvinna tar sina beslut. Kvinnan kan då välja att återgå på grund mannen." – Informant (1)

Trauma som effekt av våldet mot djuret hos kvinnan lyfte Informant (4) och påpekade att;

"Det är traumatiskt när man ser någon som betyder så mycket för en fara illa." – Informant (4)

Informant (4) menade också att våldet mot djuret kan vara en vändpunkt för de våldsutsatta kvinnorna. Våldet som kvinnorna utsätts för normaliseras menade

Informant (4), men när djuret blir utsatt blir det något annat då djuret betyder mycket för den våldsutsatta. Informant (4) berättade om kvinnor som hade uttryckt att;

”Jag kunde tåla hur mycket stryk som helst, men när han sparkade till hunden då vara botten nådd. Då bestämde jag mig för att nu får det ta mig fan räcka.” – Informant (4)

Precis som Informant (4) lyfte Informant (3) att våldet mot djuret är ett stort trauma för kvinnan. Informant (3) nämnde också att konsekvenserna av våldet blir att kvinnorna är rädda för *”vad han ska göra med djuret”* när hon lämnar, vilket också är en konsekvens av våldet som djuren utsätts för. Denna rädslan är också något som Informant (1) redogjorde för under sin intervju. Informant (1) menade att våldet som utövas mot djuren sätter skräck i kvinnan och det leder till att när hon känner rädsla och oro när hon inte är i närheten av djuret.

Informanterna uppgav att det som de kan hjälpa kvinnan med i relation till konsekvenserna av våldet mot djuret är att hon placeras på ett skyddat boende tillsammans med sitt djur. Alla informanter menade att en sådan placering är det de arbetar mot om kvinnan uttrycker en önskan om att få placeras tillsammans med sitt djur. Dock menade informanterna att de platser som finns på boenden so tar emot både djur och kvinna ofta är upptagna. Både Informant (2) och (3) sa att om de inte hittar någon plats måste kvinnan säkerhet gå före och de erbjuder henne en plats på ett boende som inte tar emot djur. Informant (2) berättade också att om de inte uppfattar att djuret är i fara placeras inte djuret med kvinnan. Informant (4) menade att hen kan hjälpa till med en separat placering av djuret i sådana fall genom VOOV. Vidare är Informant (4) den enda som presenterade att hen kan hjälpa kvinnorna med mer än boende, exempelvis som etablera en samtalskontakt för kvinnan.

Djurets roll i uppbrottsprocessen

Våldet mot djuret kan påverka kvinnans beslutsfattande. Detta leder till en annan konsekvens som våldet mot djuret har på kvinnan, det kan påverka kvinnans beslut om att lämna eller stanna i relationen (Ascione 1997; Faver & Strand 2003; Flynn 2000b; Holmberg 2004; Volant et al 2008; Ascione et al. 2007; Wuerch et al. 2017). Betydelsen av djuret för kvinnor i våldsamma relationer blir en livlina för att klara av oron och stressen som finns i våldsmiljön. Dessa känslor kan göra det svårt för kvinnan att lämna djuret vid uppbrott från våldsutövaren (Wuerch et al. 2017).

Alla informanter, framför allt (1) och (4), påpekade samma sak som exempelvis Wuerch et al. (2013) lyfter i sin studie, att djurens roll i uppbrottsprocessen grundar sig i djurens betydelse för den våldsutsatta kvinnan. Informant (4) vittnade om att hen stöter på djurets roll i uppbrottsprocessen i hens dagliga arbetet och att hen ibland kan använda djuret för att få kvinnan att se objektivt på situationen och motivera till uppbrott. Fördröjt hjälpsökande på grund av djuret och risken att kvinnan avbryter sin placering om djuret inte är placerat med kvinnan är något som Informant (4) vittnade om i sin intervju. Informant (4) berättade att hen mött kvinnor som sagt nej till hjälp då de inte kunnat få ta med sig sitt djur.

”Många gånger säger de ”nej tack, jag går inte utan mitt djur. Jag lämnar inte mitt djur själv”.” – Informant (4)

Informant (1) menade att i relation till sina erfarenheter kunde hen se att djurets roll i uppbrottsprocessen är viktig att ta hänsyn till. Djuret är en källa till trygghet och betyder mycket för kvinnan påstod Informant (1). Informant (1) menade att det kan bli ”*dubbla smällar*” för kvinnan om hon lämnar både relationen och djuret på samma gång. Genom att alltid ta hänsyn till djuret och placera djuret tillsammans med kvinnan menade Informant (1) slipper kvinnan ta två smällar och socialtjänsten kan då underlätta för kvinnan att söka hjälp.

Forskning visar på att djurets roll i uppbrottsprocessen är påtaglig och att det är viktigt att se till denna roll för att kunna hjälpa den våldsutsatta kvinnan. Informant (3), påstod att genom att hjälpa våldsutsatta kvinnors djur möjliggörs chansen att kvinnan lämnar våldsutövaren. Konsekvensen av detta menade Informant (3) blir att om hen inte kan hjälpa kvinnor med att placera deras djur tryggt kan det sluta med att kvinnan stannar kvar i den våldsamma relationen. Informant (2) menade att det är viktigt att ta hänsyn till djurets roll i arbetet med de våldsutsatta kvinnorna. Informant (2) sa;

”Vi tittar på varje enskilt ärende och landar man i ett ”ja, här finns ett behov av att djuret kommer ifrån tillsammans med den personen annars riskerar den personen att hamna i något som inte heller är bra” då går vi in. /.../ Det (att djuret inte följer med den våldsutsatta kvinnan) ska inte vara det som stoppar upp att lämna en destruktiv relation.” – Informant (2), förtydligande inom parantes.

Sammanfattning

Informanterna uppgav i intervjuerna att de väldigt sällan stöter på våldsutsatta kvinnor med djur, vilket talar emot forskningen i ämnet. Anledningarna till varför det är så presenterades av tre informanter och de menade att det kan bero på rädsla för vad som ska hända med djuret, att de har många eller stora djur och att kvinnorna redan löst boendefrågan för djuret när de ansöker om skyddat boende hos socialtjänsten.

Två av fyra informanter menade att de inte har kunskap om djurets våldsutsatthet. En annan informant ansåg att hen inte har tillräckligt med kunskap men att hen har kännedom om djurets våldsutsatthet och vad djuret utsätts för. Kunskapsnivån är således inte avsevärt hög gällande våld mot djur. Informant (1) var den enda som uttalade sig om att hen hade kunskap kring våld mot djur. Denna kunskap kom främst från FREDA-utbildning och egen efterforskning. Dock påstod Informant (1) att kunskap inte är något som kan fås för mycket utav och att hen gärna vill ha mer kunskap kring våldet som utövas mot djuret i våldsamma relationer. Det kan konstateras att även gällande våld mot djur har informanterna inte fått någon utbildning eller information från deras arbetsgivare. Kunskapen är något de själva får tillförskaffa sig.

Informanterna redogjorde för samma konsekvenser av våld mot djur för kvinnor som forskning påvisat. Informanterna berörde både de kontrollerande, psykiska och traumatiserande effekterna av våldet mot djuret har på kvinnan. Hjälpen som informanterna kan erbjuda kvinnan var en placering tillsammans med sitt djur. Informant (4) menade att hen också kunde hjälpa till att etablera samtalskontakt.

Djurets roll i uppbrottsprocessen är en konsekvens som forskning visat att våldet mot djuret har på kvinnan och även denna konsekvens redogjorde informanterna för i sina intervjuer.

Definition av psykiskt våld i relation till våld mot djur

Informanterna nämnde skräck, oro traumatisering, kontroll, hot och beslutsfråntagande som konsekvenser av våldet mot djuret som infinner sig hos kvinnan. Alla konsekvenser som nämns skulle kunna liknas vid psykiskt våld om det ses till den definitionen av psykiskt våld som används i denna uppsats (se Definitioner). Det psykiska våldet var något som alla informanterna lyfte och påpekade att det våldet är lika viktigt att uppmärksamma som fysiskt, sexuellt, ekonomiskt och latent våld.

Informanternas definitioner av psykiskt våld liknar den definition som används i denna uppsats. Alla informanterna uppgav att det psykiska våldet rör sig om hot och kontroll. Informant (4) menade dessutom att psykiskt våld också innebär att våldsutövaren bryter ner den våldsutsatta kvinnan på flera olika sätt i syfte att skada och att få kvinnan att må väldigt dåligt.

”Man ofta får höra att man inte duger, att man är värdelös. Personen blir kränkt på olika sätt och det (den kränkande handlingen) är planerat” – Informant (4), förtydligande inom parantes.

Vidare lyfte Informant (1) att förföljelse också är en del av det psykiska våldet då våldsutövaren sätter skräck i den våldsutsatta kvinnan. Detta tryckte Informant (3) också på.

”Det är hot och kontroll, det är väl en stor bit (av våldet). Många gånger får mannen för sig att kvinnan är kanske otrogen och har någon annan och då kontrollerar han henne genom att ta telefonen ifrån henne, kollar alltid vad hon gör... skuggar henne nästan.” – Informant (3), förtydligande inom parantes.

Dock var det endast två av informanterna som nämnde konsekvenserna av våld mot djur i samband med definitionen av psykiskt våld mot kvinnan. Detta trots att alla informanter uttryckte att konsekvenserna som våldet mot djuret har på kvinnan liknar de kriterier som de nämnde gällande psykiskt våld. De informanter som nämnde våldet mot djuret i samband med psykiskt våld uttryckte sig;

”Det kan vara att man hotar med att ska skada sig själv, närstående, djur och barn på olika sätt. /.../ Det är påtryckningar om att, barn eller djur, kommer skadas eller tas ifrån personen om den väljer att lämna för att personen inte ska lämna. På så sätt menar jag på att man kan använda djuret (i våldsutövningen).” – Informant (2), förtydligande inom parantes.

”Husdjuret är alltid svårt för oftast utövar man våldet mot kvinnan för att kvinnan ska vara orolig hela tiden, inte direkt mot djuret. Det blir psykiskt våld mot kvinnan.” – Informant (1)

Informant (4) tog dock upp djurets roll som en ”bricka i spelet” men hen nämnde inte det i samband med hens definition av psykiskt våld. Informant (4) redogjorde istället för konsekvenserna av våldet mot djuret längre in i intervjun. Men inte heller vid det tillfället benämnde Informant (4) konsekvenserna av våldet mot

djuret som psykiskt våld mot kvinnan, utan Informant (4) nämnde bara djuret som ”en bricka i spelet”.

Det kan också utläsas hur de två tillfällena där konsekvenserna av våldet mot djuret direkt sammankopplas med informantens definition av psykiskt våld är det bara kontroll som konsekvens som uppmärksammas. Informanterna nämnde att våldet mot djuret kan sätta skräck i kvinnan och traumatisera henne. Dessa känslor nämns dock inte i samband med att våldet av djuret definieras som psykiskt våld. Detta trots att definitionen av psykisk misshandel innefattar känslor som skräck och trauma. Informanterna ser bara till den kontrollerande delen av konsekvenserna som våldet mot djuret har på kvinnan, inte de känslomässiga.

Sammanfattning

Informanternas definition av psykiskt våld innefattar hot, kontroll, förföljelse samt nedsättande ord och handlingar mot kvinnan. Dock var de bara två av fyra informanter som gjorde den direkta kopplingen mellan psykiskt våld mot kvinnan och konsekvenserna av våld mot djur. En informant gjorde den indirekt. Detta indikerar på att även om det indirekta våldet mot kvinnan genom våldet mot djuret skulle kunna innefattas i informanternas definition av psykiskt våld gör inte informanterna själva den kopplingen.

Vid de tillfällena som konsekvenserna av våldet mot djuret definieras som psykiskt våld ses det bara till den kontroll som utövas genom våldet mot djuret. De känslomässiga konsekvenserna som våldet mot djuret har på kvinnan kopplas inte samman med det indirekta psykiska våldet som utövas mot kvinnan genom våldet mot djuret. Detta trots att informanterna presenterade och hade kännedom om de känslomässiga konsekvenserna av våldet mot djuret och att deras definition av psykiskt våld innefattar våld som får känslomässiga konsekvenser.

ANALYS

Materialet som presenterades i ovanstående avsnittet kommer i detta avsnitt att analyseras med hjälp av socialkonstruktivistisk teori och victimiseringsteori. Detta för att mer ingående förklara och förstå informanternas redogörelser i relation till uppsatsens syfte och frågeställningar.

Socialkonstruktivism

Begreppet psykiskt våld hos socialsekreterarna visar sig i intervjuerna omfatta många olika former av mer eller mindre abstrakt våld. Hot, kontroll, förföljelse samt nedsättande ord och handlingar mot kvinnan är exempel på psykiskt våld som informanterna tog upp i sina intervjuer. Som konstaterats var det bara två av informanterna som direkt ansåg att psykiskt våld mot kvinnan innefattade konsekvenserna av våldet mot djuret. En sådan direkt koppling mellan konsekvenserna av våldet mot djuret och psykiskt våld borde dock göras av alla informanter om det ses till Socialstyrelsens definition av psykiskt våld. Det skulle kunna påstås, ur ett socialkonstruktivistiskt perspektiv, att våldet mot djuret och konsekvenserna av det våldet inte internaliserats i begreppet psykiskt våld som används ute i praktiken (Barlebo Wenneberg 2000). Alla informanterna ser att konsekvenserna av våldet mot djuret ter sig på samma sätt som direkt psykiskt våld mot kvinnan men bara två nämnde våldet mot djuret i sin definition av

psykiskt våld. För att något ska internaliseras in i människors och organisationers vardag måste det först externaliseras och objektifieras för att kunna internaliseras (a.a.). Externalisering innebär att vetskapen om våldet mot djuret och effekterna av det först måste sprida sig till människorna i samhället och, i detta arbete, främst socialsekreterare. Intervjuerna visar att informanterna har en viss kunskap och kännedom kring våldet mot djuret och dess effekter (a.a.). Emellertid är den kunskapen och kännedomen något som socialsekreterarna själva har lärt sig. Kunskapen kommer främst från egenlevda erfarenheter om djur och djurets betydelse eller från vad klienter har delgett. Det vill säga, kunskapen kommer inte från någon naturlig och objektiv överenskommelse som finns i samhället att våld mot djur och effekterna av det våldet. Kunskapen finns således men konsekvenserna av våldet mot djuret har inte objektifierats och blivit till en naturlig och objektiv del av det psykiska våldet (a.a.). Detta innebär att konsekvenserna av våldet mot djur som psykiskt våld mot kvinnan har internaliserats i definitionen av psykiskt våld.

Forskningen som presenterades i avsnittet Tidigare forskning indikerade på att socialsekreterarna skulle möta våldsutsatta kvinnor med djur, vilket kan konstateras också är fallet inom Malmö stad (Ascione 1997; Ascione et al 1997; Flynn 2000a; Faver & Strand 2003; Carlisle-Frank, Frank & Nielsen 2004; Holmberg 2004; Ascione et al. 2007; Volant et al. 2008). Informanterna vittnade om att de möter våldsutsatta kvinnor och djur i deras arbete, även om det inte är vanligt förekommande. Glappet som finns här mellan forskning och verklighet kan även det bero på att konsekvenserna av våldet mot djuret inte internaliserats i definitionen av psykiskt våld. Hade konsekvenserna varit internaliserade hade eventuellt socialsekreterarna mött ännu fler våldsutsatta kvinnor och djur. Detta då det blivit ett tydligare fokus på våldet mot djur och därigenom hade de våldsutsatta synliggjorts och uppmärksammats på ett annat sätt.

Det som också kan utläsas av intervjuerna är att informanterna har tagit till sig samhällsproblemet våld i nära relation (VINR) och de våldstyperna som internaliserats i detta samhällsproblem. Dock har det inte arbetats djupare och bredare med detta samhällsproblem och det våldet som internaliserats i detta. Våld mot djur som indirekt våld mot kvinnan har inte internaliserats i detta samhällsproblem, vilket kan utläsas av intervjuerna. Informanterna är väl medvetna om våldsformerna som internaliserats i VINR men för två av informanterna ingår inte konsekvenserna av våld mot djur i dessa våldsformer. För att konsekvenserna av våld mot djur ska anses vara en del av VINR måste VINR som samhällsproblem konstrueras om. För det första måste då konsekvenserna av våldet mot djur på kvinnan definieras som en del av samhällsproblemet VINR av inflytelserika aktörer och organisationer (Andersson & Lundgren 2001). Detta har delvis redan skett genom att våldet mot djur ingår i Socialstyrelsens definition av psykiskt våld i en nära relation (Barlebo Wenneberg 2000). Våld mot djur och det våldets konsekvenser har därigenom genomgått en del av den ideologiska-politiska fasen i definitionsprocessen att bli en del av ett samhällsproblem (a.a.). Dock vittnade en av informanterna om att våld mot djur och konsekvenserna av det våldet inte är en uttalad del av samhällsproblemet VINR i Malmö stad och ledningen för socialtjänsten. Detta indikerar på att viktiga aktörer på kommunal nivå inte har beskrivit eller framfört konsekvenserna av våld mot djur som en del av samhällsproblemet VINR. På grund av detta blir det svårt för socialsekreterarna att se konsekvenserna av våld mot djur som en del av samhällsproblemet VINR (a.a.). Det skulle kunna antas att anledningen till att alla

informerar inte direkt presenterade konsekvenserna av våld mot djur som psykiskt våld mot kvinnor beror på detta. Konsekvenserna av våldet mot djuren behöver bli en uttalad del av samhällsproblemet VINR i Malmö stad för att socialsekreterarna ska kunna se det våldet som en del av samhällsproblemet VINR.

Nästa fas i definitionsprocessen är att ett samhällsproblem ska finnas med i olika aktiviteter av lobbykaraktär (Andersson & Lundgren 2001). Genom lobbyaktiviteter internaliseras ett samhällsproblem ute i praktiken (a.a.). Detta innebär att lagar, arbetssätt, socialt arbete, behandlingar osv. förändras till att omfatta det samhällsproblemet som inflytelserika aktörer, likt Socialstyrelsen, har antagit och presenterat (a.a.). Det skulle kunna antas att det inte genomförs tillräckligt med lobbyaktiviteter för att konsekvenserna av våldet mot djuret på kvinnan ska ha internaliserats i samhällsproblemet VINR. Detta då två av informanterna inte direkt presenterar konsekvenserna som våldet mot djur har på kvinnor som psykiskt våld mot kvinnor. Exempelvis skulle kanske ett samarbete mellan aktörer som arbetar med djur och aktörer som arbetar med VINR kunna utvecklas. Detta med syfte att stärka kännedomen och kopplingen mellan våld mot människor och djur i nära relationer. Ett sådant samarbete hade kunnat bidra till att våldet mot djuret hade börjat anses som en viktig del i VINR då det aktivt hade arbetats med sambandet mellan våld mot djur och våld mot människor. Dessutom skulle arbetssättet på socialtjänsten kunnat utvecklas genom att trycka mer på helhetsperspektivet som finns i socialtjänstlagen (Socialstyrelsen 2013). Helhetsperspektivet innebär att socialsekreterarna ska se till samlade lösningar situationen som människor befinner sig i (a.a.). Människors hela livssammanhang och olika perspektiv av deras liv ska beaktas (a.a.). Genom att börja se till helheten i våldssituationen och lyfta in konsekvenserna våldet mot djuret i arbetssättet hade kanske våldet mot djur kunnat börja internaliseras i samhällsproblemet VINR.

Det framgår av intervjuerna att även om socialsekreterarna har en kännedom och kunskap kring att våld mot djur, djurets betydelse och våldets påverkan på kvinnan upplever tre av fyra informanter att de inte har tillräckligt med kunskap. Den kunskap som de har kommer från privat kunskap om djurs betydelse eller kunskap som kollegor bidragit med i olika nätverksträffar. Bristen på kunskap kan också bero på att psykiskt våld mot kvinnor i form av våld mot djuret inte har internaliserats i begreppet psykiskt våld. Dessutom har inte konsekvenserna av våldet mot djuret antagit som en del av samhällsproblemet ”våld i nära relation” av Malmö stad och dess ledning. Har våldet inte definierats som ett samhällsproblem är det svårt att arbeta med det som ett samhällsproblem och få kunskap om det våldet (Andersson & Lundgren 2001).

Konsekvenserna av det indirekt psykiska våldet mot kvinnan som kommer från det direkta våldet mot djuret menade informanterna är skräck, oro, traumatisering, kontroll, hot och beslutsfråntagande. Detta menar också forskning (Hardesty et al. 2013; Wuerch et al. 2017; Flynn 2000a). Emellertid, när socialsekreterarna presenterade hur våldet mot djuret används mot kvinnan utgick de alla från att våldet mot djuret är kontrollerande. De såg inte till den känslomässiga delen, som skräck, traumatisering och oro, trots att de hade presenterat denna del tidigare i intervjun. Det kan då antas att de känslomässiga effekterna inte har internaliserats in i uppfattningar om konsekvenserna av våld mot djur. De känslomässiga konsekvenserna är något som informanterna känner till men de sammankopplar

inte konsekvenserna till det faktiska våldsutövandet. Men kontroll är något som har satts i direkt förbindelse med våldsutövningen mot kvinnan och därför redogörs det för i intervjuerna. Dessutom menade informanterna att det enda verktyget som de hade för att möta våldsutsatta kvinnor vars djur också blivit utsatta var plats för båda parterna på ett skyddat boende. Detta innebär att de har ett verktyg för att kvinnan ska komma ifrån kontrollen som våldet mot djuret utsätter henne för. Däremot har de inte verktyg att bemöta de känslomässiga konsekvenserna av våldet mot djuret. Detta kan vara en anledning till att de emotionella konsekvenserna av våldet inte internaliserats i det indirekta våldet mot kvinnan genom djuret.

Samhällsproblemet VINR grundas i att en misshandel av någon sker. Begreppet kvinnomisshandel innefattas således i samhällsproblemet VINR och utgör en grund till samhällsproblemet. I definitionsprocessen av begreppet kvinnomisshandel skapades en bild av att våldet gäller ”en *speciell* fråga, med en *viss* typ av våld, med en *viss* sorts gärningsman och ett *specifikt* offer” (Andersson & Lundgren 2001, s. 67). Med anledning av ovan presenterad analys om varför konsekvenserna av våldet mot djuret inte direkt kopplas till psykiskt våld mot kvinnan kan det antas att våld mot djuret inte ingår i ”en *viss* typ av våld”. Det är kanske på grund av detta som våldet mot djuret inte verkar vara en del av begreppet kvinnomisshandel, då det inte har varit med i början av definitionsprocessen av kvinnomisshandel. För att våldet mot djuret ska tas med i ”en *viss* typ av våld” behövs begreppet kvinnomisshandel definieras om. Detta kan dock bara ske om mäktiga aktörer och organisationer drar igång processen för att integrera våld mot djur i ”en *viss* typ av våld”, som vid definitionen av ett samhällsproblem (Andersson & Lundgren 2001).

Victimisering

Vidare skapas det frågetecken kring ”ett *specifikt* offer” i begreppet kvinnomisshandel i relation till våld mot djur (Andersson & Lundgren 2001). För att vara utsatt för kvinnomisshandel måste du också vara ett offer för det våldet som utövas (a.a.). När det gäller våld mot djur menade informanterna och forskningen att våldet utövas direkt mot djuret men samtidigt indirekt mot kvinnan (Holmberg 2011; Ekbrand 2006; Adams 1995; Diesen & Diesen 2009). Vem är då det ”*specifika* offret”? Gällande våld mot kvinnor är ju kvinnan offret för våldet men i våldet mot djuret är hon det indirekta offret. Hon är alltså inte det *specifika* offret (Andersson & Lundgren 2001). Detta gör att den våldsutsatta kvinnan kan ha svårigheter att victimiseras sig (Christie 2001; Strobl 2004). ”Offer” är en social konstruktion med sociala kriterier och förväntningar på den som ska utses vara offer för något (Strobl 2004). Genom att uppfylla de kriterierna och förväntningarna victimiseras personen och blir ett offer (a.a.). Kvinnor som utsätts för våld måste uppfylla följande kriterier för att bli ett offer för kvinnomisshandel; vara svag och hjälplös, vara ett objekt som inte kan handla, vilja hjälpa rättsväsendet samt ta emot all hjälp hon kan få osv. (Andersson & Lundgren 2001; Christie 2001; Strobl 2004). Victimiseringen av en våldsutsatt kvinna bidrar till att kvinnan kan få tillgång till olika hjälpinsatser, så som hjälp från socialtjänsten (Strobl 2004). Men vid våld mot djur är kvinnan det indirekta offret då det direkta våldet utövas mot djuret (Holmberg 2011; Ekbrand 2006; Adams 1995; Diesen & Diesen 2009).

Om kvinnan inte är det ”*specifika* offret” kan det bli svårt för kvinnan att uppfylla de sociala förväntningarna som finns på henne för att hon ska få erhålla en

offerroll för det psykiska våldet som utövas mot henne genom djuret (Andersson & Lundgren 2001; Christie 2001; Strobl 2004). Dessutom kan det bli svårt för kvinnan att erhålla en offerroll på grund av djurets roll i uppbrottsprocessen och djurets betydelse. Informanterna och forskningen redogör för att kvinnan ibland väntar med att söka hjälp på grund av oron för djuret och ibland inte tar emot hjälp om hjälpen inte inkluderar att djuret får följa med henne. Detta innebär att hon inte samarbetar inte fullt ut med socialtjänst eller är ett viljelöst och handlingssvagt offer och förväntningarna som finns på henne för att hon ska erhålla offerrollen (Andersson & Lundgren 2001; Christie 2001; Strobl 2004). Kvinnan kan då inte victimiseras och bli ett offer och då blir det svårt för henne att vara ett offer för våldet mot djuret, inte bara på grund av att våldet riktas mot djuret.

Internaliseringen av konsekvenserna av våldet mot djur i begreppet psykiskt våld och som en del av samhällsproblemet VINR kan eventuellt försvåras genom att offerfrågan är komplex. Samhällsproblemet VINR, begreppet kvinnomisshandel och definitionen av psykiskt våld kräver att kvinnan är offer för det våld som utövas (Andersson & Lundberg 2001) Kvinnans svårigheter att bli ett offer vid våld mot djuret kan då bidra till att av konsekvenserna av våld mot djur inte internaliserats i VNIR, kvinnomisshandel och psykiskt våld.

DISKUSSION

Syftet med denna uppsats var att undersöka hur definitionen av psykiskt våld hos socialsekreterare ter sig och om den innefattar våld mot djur. Forskning visar att djur betyder mycket för människor och utgör en viktig del i uppbrottsprocessen. Detta genererar i att våldet mot djuret skapar konsekvenser som kan klassificeras som psykiskt våld mot kvinnan, menar forskning (Isdal 2001; Hardesty et al. 2013; Wuerch et al. 2017; Flynn 2000a). Genom semistrukturerade intervjuer undersöktes hur placerande socialsekreterare i Malmö stad uppfattar begreppet psykiskt våld och hur deras kännedom kring djurets betydelse och roll i våldsutövande ser ut. Detta analyserades sedan med hjälp av tidigare forskning och teorier kring konstruktion av kvinnomisshandel och samhällsproblem samt victimisering.

Resultatdiskussion

Denna uppsats och tillhörande undersökning visar att våldet som indirekt riktas mot kvinnan genom direkt våldsutövning mot djuret inte fullt ut innefattas i definitionen av psykiskt våld. Endast två av fyra informanter ansåg direkt att våld mot djuret är psykiskt våld mot kvinnan. Dessa informanter nämnde dock bara den kontrollerande effekten av våldet mot djuret i kopplingen mellan effekterna av våldet mot djuret och det psykiska våldet mot kvinnan. Detta trots att informanterna presenterade att våldet mot djuret också kan ha känslomässiga effekter så som skräck, oro och traumatisering.

Varför endast två av fyra informanter ansåg att konsekvenserna av våld mot djur är psykiskt våld mot kvinnor kan bero på definitionen av psykiskt våld, samhällsproblemet VINR, begreppet kvinnomisshandel och dessa fenomenens uppbyggnad. För det första kan det antas att våld mot djuret inte objektifierats och internaliserats i definitionen av psykiskt våld (Barlebo Wenneberg 2000). Hade

det gjort det hade psykiskt våld mot kvinnan och våld mot djuret sammankopplats (a.a.).

För det andra har konsekvenserna av våld mot djur inte internaliserats som en del av samhällsproblemet VNIR. Den viktiga aktören och organisationen som påverkar informanternas arbetssätt och inriktning, Malmö stad, har inte upptalat sig om att konsekvenserna av våld mot djur är psykiskt våld mot kvinnan. Uttalar sig inte viktiga aktörer om något blir det svårt för de under organisationen, socialsekreterarna, att behandla det (Andersson & Lundgren 2001). Dock har Socialstyrelsen uttalat sig om att konsekvenserna av våldet mot djuret ska anses vara psykiskt våld mot kvinnor. Hindret för att Socialstyrelsens definition ska internaliseras i informanternas dagliga arbete är att Malmö stad inte har tagit denna definition till sig och förmedlat och förankrat denna i arbetssätt och metoder i verksamheterna (a.a.). Vidare har inte tillräckligt många lobbyaktiviteter utförts för att våldet mot djuret och våldets konsekvenser på kvinnan ska ha en naturlig del i samhällsproblemet VNIR (a.a.). Genomförs det inte tillräckligt starka lobbyaktiviteter anpassas inte arbetssätt och metoder efter det uttalade problemet (a.a.).

För det tredje vittnade informanterna om att de inte upplever sig ha tillräckligt med kunskap om våld mot djur och konsekvenserna av detta våld. Informanterna hade fått sin upplevda begränsade kunskap via privata erfarenheter eller genom olika nätverk. Detta indikerar ytterligare på att lobbyaktiviteter och viktiga aktörer inte uttalat sig om kopplingen mellan våld mot djur och det psykiska våldet mot kvinnan (Andersson & Lundgren 2001). Hade de gjort det hade det funnits en professionell kunskapsbas om konsekvenserna av våld mot djur relaterat till psykiskt våld (a.a.). Dessutom vittnar det också om att konsekvenserna av våldet mot djuren inte har internaliserats in i definitionen av psykiskt våld.

För det fjärde nämns inte den känslomässiga delen av konsekvenserna av våld mot djur när konsekvenserna väl anses vara psykiskt våld. Det är bara kontroll som konsekvens av våld mot djur som har uppmärksammas vid de tillfällena. Detta kan bero på att de emotionella konsekvenserna inte har lyfts i samband med våld mot djur. Dessutom skulle det kunna antas att eftersom informanterna inte har verktygen att möta de emotionella konsekvenserna av våldet mot djuret så uppmärksammas de inte heller. Dock har informanterna kunskap om de känslomässiga konsekvenser som våld mot djur har på kvinnan. Men när våld mot djur ska ses som psykiskt våld försvinner de känslomässiga konsekvenserna av våldet i beskrivningen. Det känslomässiga våldet kvinnan utsätts för genom våld mot djuret har, baserat på intervjuresultatet, inte någon plats i definitionen av våld mot kvinnor. Forskare lyfter dock vikten av att uppmärksamma de emotionella konsekvenserna av våldet mot djuret som kvinnan upplever (ex. Hardesty et al. 2013; Flynn 2000a; Flynn 2000b; Ascione 1997). Detta då våldet mot djuret är ett trauma i sig som framkallar många och svåra känslor som skuld, skräck och sorg (Holmberg 2011; Flynn 2000a; Faver & Strand 2003; Adams 1995). Dessa känslor påverkar kvinnan och hennes mående negativt (Holmberg 2011; Flynn 2000a; Faver & Strand 2003; Adams 1995). Att inte se till det emotionella konsekvenserna kan därför bli en brist i processen att stötta och hjälpa den våldsutsatta kvinnan. Kanske borde definitionen gällande våld i nära relation kompletteras med att lägga till emotionellt våld. Detta för att de emotionella konsekvenserna av våldet mot djuret ska uppmärksammas och arbetas mer med. Dessutom kan tillägget bidra med att samhällsproblemet VNIR och kunskapen

kvinnans våldsutsatthet fördjupas och utvecklas. På så sätt kan våldsprocessen och dess konsekvenser för kvinnan förstås bättre och fler kvinnor kan få adekvat hjälp.

För det femte kan orsaken till att konsekvenserna av våldet mot djuret internaliserats i definitionen av psykiskt våld bero på själva definitionen av kvinnomisshandel. Kvinnomisshandel innefattar; ”en *speciell* fråga, med en *viss* typ av våld, med en *viss* sorts gärningsman och ett *specifikt* offer” (Andersson & Lundgren 2001, s. 67). Ovanstående analys har visat att konsekvenserna av våld mot djur inte internaliserats i definitionen av psykiskt våld. Psykiskt våld är ”en *viss* typ av våld”. Men eftersom konsekvenserna av våldet mot djur inte internaliserats in i den våldsdefinitionen är det svårt att anse att konsekvenserna ingår i ”en *viss* typ av våld” (Andersson & Lundgren 2001). Våldet mot djuret ingår inte i ”en *viss* typ av våld” och därför anses inte konsekvenserna av våld mot djur direkt vara psykiskt våld av kvinnan av två informanter. De känslomässiga konsekvenserna som kvinnan utsätts för genom våldet mot djuret är ännu längre ifrån att anses var ”en *viss* typ av våld” än de psykiska konsekvenserna av det våldet. På grund av detta blir det av ännu större vikt att lyfta emotionella våldet som en kvinna kan behöva utstå olika våldsutövningar, inte minst i relation till våldet mot djuret. Att lyfta det emotionella våldet med en egen våldsrubricering gör att det eventuellt kan bli lättare att anse att konsekvenserna av våldet mot djuret är våld mot kvinnan. Detta då de emotionella konsekvenserna av våldet mot djuret innefattas av en specifik våldsrubricering som lyfter det emotionella våldet som kan utövas i en nära relation.

För det sjätte, kan den obefintliga internalisering av konsekvenserna av våld mot djur i definitionen psykiskt våld, samhällsproblemet VINR och begreppet kvinnomisshandel bero på att offerfrågan är komplex. Djuret är det direkta offret för våldsutövningen och kvinnan är det indirekta. Dock kräver alla tre listade begrepp att är det kvinnan är offret för våldet och victimiseras. Att våld mot djur inte kopplas till psykiskt våld och våld mot kvinnan kan bero på att det är svårt för kvinnan att victimiseras. Detta med anledning av att våldet riktas mot djuret. En annan anledning är att kvinnan vid önskan på att bli placerat med djuret eller vid beslut att stanna var i relationen på grund av oron för djuret inte uppfyller de sociala förväntningarna på ett offer för kvinnomisshandel. Det blir på grund av victimiseringsproblematiken svårt att internalisera konsekvenserna av våldet mot djuret i definitionen psykiskt våld, samhällsproblemet VINR och begreppet kvinnomisshandel. Med bakgrund i detta skulle victimiseringsteorin behövs utvecklas till att inte bara behandla det direkta offret. Kanske ska victimiseringsteorin utvidgas och fördjupas och även omfatta de indirekta offren och deras victimiseringsprocess.

Sammanfattning

Det kan konstateras att konsekvenserna av våld mot djur inte fullt ut anses vara psykiskt våld. Detta kan bero på problem med internaliseringen av konsekvenserna av våld mot djur i definitionen av psykiskt våld, samhällsproblemet våld i nära relation och begreppet kvinnomisshandel. Aspekter som gör att konsekvenserna inte internaliserats kan vara aktörers icke-definiering av problemet, otillräckligt utförda lobbyaktiviteter, att innebörden av begreppet ”kvinnomisshandel” inte behandlar våldet mot djuret och svårigheter för kvinnan att uppfylla kriterierna för att bli ett offer i samband med våldet mot djuret. Dessutom kan det också bero på att de emotionella effekterna av våldet mot djuret inte uppmärksammas tydligt och specifikt i våldsdefinitioner. De emotionella

effekterna av våldet mot djur (och andra våldstyper) skulle därför ha behövt en egen våldsdefinition, emotionellt våld, för att misshandelsprocessen av kvinnan skulle förstås i sin helhet.

Metoddiskussion

Det ska belysas att kvalitativa intervjuer inte genererar ett generaliserbart resultat (Bryman 2011). Detta då intervjuer genomförs på ett litet urval, i en specifik kontext och vid en viss tidpunkt (a.a.). Resultatet som denna uppsats genererat kan därför bara representera vad de intervjuade socialsekreterare ansåg och tyckte i den situationen och i den kontext de befann sig i när intervjun gjordes (a.a.). Materialet kan däremot ge en fingervisning om hur det kan se ut och hur socialsekreterare kopplar psykiskt våld mot kvinnor och våld mot djur. Genom att använda kvantitativa metoder hade ett mer generaliserbart resultat kunnat genererats. Men då syftet till denna uppsats inte var att undersöka förhållande mellan variabler hade en kvantitativ metodologisk ansetts inte kunnat användas i denna uppsats. Dessutom hade en kvantitativ undersökning krävts mer tid än den som fanns till förfogande för denna uppsats.

Andra kvalitativa metoder hade också kunnat användas i detta arbete. Kvalitativa observationer kunde ha utförts men eftersom syftet med uppsatsen var att angripa en viss typ av våld och ärende hade det blivit svårt. Detta med anledning av att det inte kan förutspås när ett sådant ärende skulle komma in. Dessutom hade observationen behövt genomföras en längre tid för att följa ärendet, men det hade inte garanterat att ärendet berört det som behövs för att besvara arbetets syfte. Observation som datainsamlingsmetod hade således behövt pågå längre än vad det fanns tid för och var därför inte lämplig. Litteraturstudier hade inte heller genererat ett resultat förenbart med uppsatsens syfte. Socialsekreterares uppfattningar och tankar behövdes för att kunna besvara frågeställningarna och syftet med uppsatsen och det är svårt att utläsa ur litteratur.

Huruvida resultatet av denna uppsats hade förändrats om en annan metodologisk ansats hade använts är svårt att avgöra. Dock hade uppsatsen behövt angripa ämnet på ett annat sätt om andra metoder hade använts, vilket hade gett ett annat perspektiv på psykiskt våld mot kvinnan och våld mot djuret (Bryman 2011).

Vidare studier och fortsatt forskning

Vidare forskning inom ämnet djurs våld och det våldets konsekvenser för kvinnan bör bedrivas. Denna uppsats har gett en fingervisning om att den direkta kopplingen mellan psykiskt våld mot kvinnor och våld mot djuren inte är given och att våld mot djur inte direkt ingår i definitionen av psykiskt våld. Andra metodologiska ansatser på definitionen av psykiskt våld i relation till våld mot djuret hade kunnat komplettera det resultatet som denna uppsats genererat och det hade varit önskvärt om det hade gjorts i framtiden. Fler generella studier kring psykiskt våld mot kvinnan i relation till våldet mot djuret bör också genomföras i Sverige för att fördjupa det resultat och den slutsats som denna uppsats har bidragit med. Dessutom hade studier gällande socialsekreterares arbete med det psykiska våldet som kvinnan utsätts för genom våldet mot djuret behövt utföras. Avslutningsvis hade forskning behövt studera det känslomässiga våldet mot kvinnan, både i relation till våld mot djur och våld som utövas direkt mot kvinnan. Detta då det också är en del av våldet som utövas mot kvinnan som är viktigt att belysa och arbeta med.

REFERENSER

- Adams, C.J, (1995) *Women-battering and harm to animals*. I: Adams, C.J (red.)
- Andersson, B, Lundgren, M, (2001) *Kvinnomisshandel som kunskapsfält*. I:
- Ascione, F. R, (1997) Battered women's reports of their partners' and their children's cruelty to animals. *Journal of Emotional Abuse*, 1, s. 119-133.
- Ascione, F.R, Weber, C.V, Woods, D.S, (1997) *The Abuse of Animals and Domestic Violence: A National Survey of Shelters for Women who are Battered*. Cambridge, The White Horse Press.
- Ascione, F. R, Weber, C. V, Thompson, T. M, Heath, J, Maruyama, M, Hayashi, K, (2007) Battered pets and domestic violence: Animal abuse reported by women experiencing intimate violence and by nonabused women. *Violence Against Women*, 13, s. 354–373
- Barlebo Wenneberg, S, (2000) *Socialkonstruktivism – positioner, problem och perspektiv*. Malmö, Liber.
- Bryman, A, (2011) *Samhällsvetenskapliga metoder*. Liber: Malmö.
- Carlisle-Frank, P, Frank, J. M, Nielsen, L, (2004) Selective battering of the family pet. *Anthrozoos*, 17, s. 26–42
- Christie, N, (2001) *Det idealistiska offret*. I: Åkerström, M, Sahlin, I, *Det motspänstiga offret*. Lund, Studentlitteratur.
- Diesen, C, Diesen E.F, (2009) *Övergrepp mot kvinnor och barn – den rättsliga hanteringen*. Stockholm, Nordstedts Juridik.
- Ekbrand, H, (2006) *Separationer och mäns våld mot kvinnor*. Göteborg, Sociologiska Institutionen, Göteborgs universitet.
- Faver, C. A, Strand, E. B, (2003) To leave or to stay? Battered women's concern for vulnerable pets. *Journal of Interpersonal Violence*, 18, s. 1367-1377
- Faver, C.A, Strand, E.B, (2010) *Unleashing compassion: Social work and animal abuse*. I Frank. R. Ascione (red.). *The international handbook of animal abuse and cruelty. Theory, Research and Application*. West Lafayette, Indiana; Purdue University Press.
- Flynn, C. P, (2000a) Woman's best friend: Pet abuse and the role of companion animals in the lives of battered women. *Violence Against Women*, 6, s. 162-177.
- Flynn, C.P, (2000b) Battered Women and Their Animal Companions: Symbolic Interaction Between Human and Nonhuman Animals. *Society & Animals*, 8:2, s. 99-127.
- Hardesty, J.I, Khaw, L, Ridgway M.D, Weber, C, Miles, T, (2013) Coercive Control and Abused Women's Decisions About Their Pets When Seeking Shelter. *Journal of Interpersonal Violence*, Vol 28, Issue 13, s. 2617 - 2639
- Holmberg, C, (2004) *Med husbondens röst – Om våld mot djur i misshandelsrelationer*. Ystad, Kabusa Böcker.
- Holmberg, C, (2011) *Nya målgrupper och metoder – om djurs roll i uppbrottsprocessen*. I: Enander, V, (red) Holmberg, C, (red) (2011) *Hur går hon?: om att stödja misshandlade kvinnors uppbrottsprocesser*. Lund, Studentlitteratur.
- Holmberg, C, Mosner Hällen, L, Sinisalo, E, (2017) Dödar hunden – om hon lämnar honom. *Aftonbladet*, 30 september 2017.
- Hydén, M, Överlien, C, Ericson, C, Wiman, M, Grönberg Eskel, M, (2016) Män våld mot kvinnor i nära relation. *Forskning i korthet*, nr 7. ISSN 2001–4287
- Isdal, P, (2001). *Meningen med våld*. Stockholm, Gothia.
- Nationellt centrum för kvinnofrid (NCK), (2018) *Våld i nära relationer*. > <http://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/vald-i-nara-relationer> < HTML (hämtad 2018-03-22)

Nilsson, B, (2003) *Offer. Offerskapets innebörder och villkor i (o)säkerhetens kultur*. Umeå, Boréa.

Regeringens skrivelse, 2016/17:10 *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*

Se Sambandet (2018a) > <https://sesambandet.wordpress.com> < HTML (hämtad 2018-03-22).

Se Sambandet (2018b) *Se Sambandet bygger sin verksamhet på forskning.* > <https://sesambandet.wordpress.com/vad-ar-sambandet/forskning-om-sambandet/> < HTML (hämtad 2018-03-29)

Socialstyrelsen (2013) *Ekonomiskt bistånd – handbok för socialtjänsten.* > <https://www.socialstyrelsen.se/Lists/Artikelkatalog/Attachments/19306/2013-12-31.pdf> < PDF. (hämtad 2018-05-09)

Socialstyrelsen (2017) *Definition av våld i nära relation.* > <https://www.socialstyrelsen.se/valds-ochbrottsrelateradefragor/valdinararelationer/valdsutovare/definition> < HTML (hämtad 2018-04-13)

Socialstyrelsen (2018) *Om Socialstyrelsen.* > <http://www.socialstyrelsen.se/sosfs/2014-4> < HTML (hämtad 2018-04-23)

Socialtjänstlagen, (2001:453)

SOSFS 2014:4, *Våld i nära relation*

Striwing, H, (1998) *Djur som offer*. Nora, Bokförlaget Nya Doxa

Strobl, R, (2004) Constructing the victim: theoretical reflections and empirical examples. *International Review of Victimology*, Volym. 11, s.295-311

Trost J, (2014) *Kvalitativa intervjuer*. Studentlitteratur: Lund.

Tryckfrihetsförordningen (1948:105)

Vetenskapsrådet (2017) *God forskningssed.* > <file:///C:/Users/Emelie%20Malmberg/Downloads/God-forskningssed-2017.pdf> < PDF (hämtad 2018-04-05)

Volant, A, Johnson, J, Gullone, E, Coleman, G, (2008) The Relationship Between Domestic Violence and Animal Abuse: An Australian Study. *Journal of Interpersonal Violence Volume 23 Number 9*, s. 1277–1294

Wuerch, M.A, Giesbrecht, C.J, Price, J.A.B, Knutson T, Wach, F, (2017) Examining the Relationship Between Intimate Partner Violence and Concern for Animal care and Safekeeping. *Journal of Interpersonal Violence*, 28th of March, s. 1-22

World Health Organisation (WHO) (2017) *Violence against women.* > <http://www.who.int/mediacentre/factsheets/fs239/en/> < HTML (hämtad 2018-04-13)

BILAGA 1

Intervjuguide

Våldet, kvinnan och djuret – konstruktionen av psykiskt våld mot kvinnor i relation våld mot djur.

Kandidatuppsats, 15 hp

Sammanhangsmarkering

- ∞ Examensarbetet kommer att fokusera på att undersöka vad det är som kan göra att djuren inte följer med den våldsutsatta kvinnan när hon placeras. Detta görs med förhoppning om att belysa detta fenomen och bidra med vidare kunskap om placeringar av våldsutsatta kvinnor och deras djur.
- ∞ Spela in intervjuerna. Är det okej?
- ∞ Avbryta medverkan när som helst.
- ∞ Konfidentialitet och anonymitet.
- ∞ Tanken med intervjun är inte att skuldbelägga någon. Målet med intervjun är att se hur övergripande föreställningar och arbetssätt påverkar placeringar av våldsutsatta kvinnor och djur, inte att analysera personens arbetssätt och föreställningar. Arbetssätt och föreställningar på arbetet kan dessutom strida mot privata föreställningar, uppfattningar och tankegångar.
- ∞ Uppsatsen kommer efter färdigställande att publiceras på MUEP, Malmö University Electronic Publishing, och eventuellt på Se Sambandets hemsida. Uppsatsen kommer enligt offentlighetsprincipen att vara en allmän handling.
- ∞ Tacka för att de tagit sig tid att ställa upp på en intervju.
- ∞ Frågor?

Bakgrundsfakta

- Ålder
- Utbildning
- Vad har du för befattning på socialtjänst?
- Hur länge har du arbetat på denna arbetsplats?
- Hur har ditt tidigare arbetsliv sett ut?

Intervjufrågor

Våldsbegreppet

Vad innebär misshandel för dig?

Vad igår i begreppet?

Vad är psykisk misshandel för dig?

Vad kan psykisk misshandel innebära för dig?

Vad kännetecknar psykisk misshandel?

Är detta något som mannen utövar direkt mot kvinnan eller kan det innefatta någon annan?

Våldsutsatta kvinnor och deras djur

Hur ofta möter ni våldsutsatta kvinnor och deras djur?

Vad kan ni hjälpa dessa kvinnor med, i relation till deras djur?

Vad skulle du säga händer med djuret i en våldsam situation?
Vilken roll skulle du säga att djuret har i den våldsamma situationen?
Vilka effekter skulle du säga våldet mot djuret har på kvinnan?

Hur bemöter du de kvinnorna som uppger att de är i behov av sitt djur?
Vad upplever du att de uttrycker?
Tar du hänsyn till detta i ditt arbete på något sätt?

Upplever du att tankar kring djurs våldsutsatthet ingår i er arbetsmetod?
Vad kan ni erbjuda för hjälp till kvinnorna till dessa djuren?

Har du kunskap om förekomsten av våldsutsatta djur i våldsamma relationer?
Hur har du fått den kunskapen?
Bedömer du att du har tillräckligt med kunskap och metoder för att möta dessa kvinnor och djur?
Hur tar denna kunskap/icke-kunskap sig uttryck?

I mötet med kvinnorna, har du stött på att de formulerar något behov av sitt djur?
Hur förhåller sig kvinnan till sitt djur?
Tröst
Affektion
Ansvar
Hot från våldsutövare

Presentera betydelsen djuret har (betyder mycket, emotionellt stöd, tröst, kärlek, mer om inga barn)

Är detta något som du kan relatera till?
Är det något du känner igen?
Om ja, vart?
Om nej, vad tror du det beror på?

Hur tänker du kring betydelsen av djuret för den våldsutsatta kvinnan?

Är detta något du tänker på i ditt arbete?

Känner du att du har kunskap om djurens betydelse för den våldsutsatta kvinnan?
Har du tillräckligt med kunskap?
Om ja, vart kommer den kunskapen ifrån?

Vilken inställning har man kring relationen våldsutsatt-djur på din socialtjänst?

Presentera djurets roll i uppbrottsprocessen (oro får dem att stanna kvar/lämna skyddat boende/vänta med att söka hjälp)

Kan du relatera till djurens roll i uppbrottsprocessen?
Är det något du känner igen?

Känner du att du har kunskap om våldsutsatta kvinnors oro för sina djur?
Har du tillräckligt med kunskap?

Om ja, vart kommer den kunskapen ifrån?

Är det något som du tänker på i ditt arbete med misshandlade kvinnor?

Är det något som **du** skulle vilja tillägga?

BILAGA 2

 Informationsbrev		Bilaga 2
Projektets titel: Kandidatuppsats inom socialt arbete	Datum: 2018-03-27	
Studieansvarig: Emelie Malmberg E-post Anna.emelie.malmberg@gmail.com Telefon 0738-485556	Studerar vid Malmö universitet, Fakulteten vid hälsa och samhälle, 205 06 Malmö, Tfn 040- 6657000 Utbildning: Socionomprogrammet Nivå: Kandidat	
<p>Jag heter Emelie Malmberg och jag läser min sjätte och näst sista termin på socionomprogrammet vid Malmö universitet. Jag läser för närvarande andra halvan av termin sex vilket innebär att jag kommer från slutet av mars till slutet av maj skriva mitt examensarbete.</p> <p>Forskning har visat att en våldsutsatt kvinnas djur har en betydande roll i uppbrottsprocessen men följer sällan med den våldsutsatta kvinnan när hon placeras på ett skyddat boende. Examensarbetet kommer att fokusera på att undersöka vad det är som kan göra att djuren inte följer med den våldsutsatta kvinnan när hon placeras. Detta görs med förhoppning om att belysa detta fenomen och bidra med vidare kunskap om placeringar av våldsutsatta kvinnor och deras djur.</p> <p>Jag kommer under april genomföra kvalitativa intervjuer med fyra-sex socialsekreterare anställda inom Malmö stad som placerar våldsutsatta kvinnor på skyddade boenden. Jag är själv anställd inom Malmö stad och har genom en annan anställd eller genom din socialtjänsts mottag fått namn och kontaktuppgifter till dig då du uppfyller.</p> <p>Ditt deltagande i studien är helt frivilligt. Du kan när som helst avbryta ditt deltagande utan närmare motivering. Intervjuerna kommer att ta cirka mellan 30 min och en timme och kommer att spelas in med hjälp av någon form av inspelningsteknik. Intervjuerna kommer sedan att transkriberas, bearbetas och analyseras med hjälp av teori och tidigare forskning.</p> <p>Konfidentialitet eftersträvas i undersökningen genom att ingen obehörig får ta del av materialet. Materialet förvaras så att det bara är åtkomligt för mig som är undersökningsledare. I rapporteringen av resultatet i form av en examensuppsats på Malmö universitet eller i annan form av publicering kommer informanterna att avidentifieras så att det inte går att koppla resultatet till enskilda individer.</p> <p>Uppsatsen kommer efter färdigställande att publiceras på MUEP, Malmö University Electronic Publishing, och eventuellt på Se Sambandets hemsida (https://sesambandet.wordpress.com/). Uppsatsen kommer enligt offentlighetsprincipen att vara en allmän handling.</p> <p>Härmed tillfrågas Du om deltagande i studien</p> 		

BILAGA 3

Informant (1) – socionomutbildning, kompetenshöjande utbildningar kopplat till anställningar, exempelvis FREDA-utbildning och MI-utbildning.

Informant (2) – socionomutbildning, kompetenshöjande utbildningar kopplat till anställningar, exempelvis FREDA-utbildning och MI-utbildning.

Informant (3) – socionomutbildning, kompetenshöjande utbildningar kopplat till anställningar, exempelvis FREDA-utbildning, MI-utbildning, lösningsfokuserat förhållningssätt.

Informant (4) - socionomutbildning, högskolekurser i samtal med barn och MI som samtalsmetod, kompetenshöjande utbildningar kopplat till anställningar, exempelvis FREDA-utbildning, MI-utbildning, lösningsfokuserat förhållningssätt.